

mg yoe rom

အနှစ်ပညာမဟာ အနှစ်ပညာ --- ဇော်ဇော်အောင်

MSD
2024

ဒုတိယအကြိမ်

mg yoe rom

အနုပညာ

မပီတဲ

တော်တော်အောင်

အနုပညာ

တော်တော်အောင်

မပီတဲ

အနုပညာ

တော်တော်အောင်

မပီတဲ

တော်တော်အောင်

အနုပညာ

မပီတဲ

တော်တော်အောင်

အနုပညာ

တော်တော်အောင်

မပီတဲ

အနုပညာ

တော်တော်အောင်

မပီတဲ

တော်တော်အောင်

အနုပညာ

မပီတဲ

တော်တော်အောင်

အနုပညာ

တော်တော်အောင်

မပီတဲ

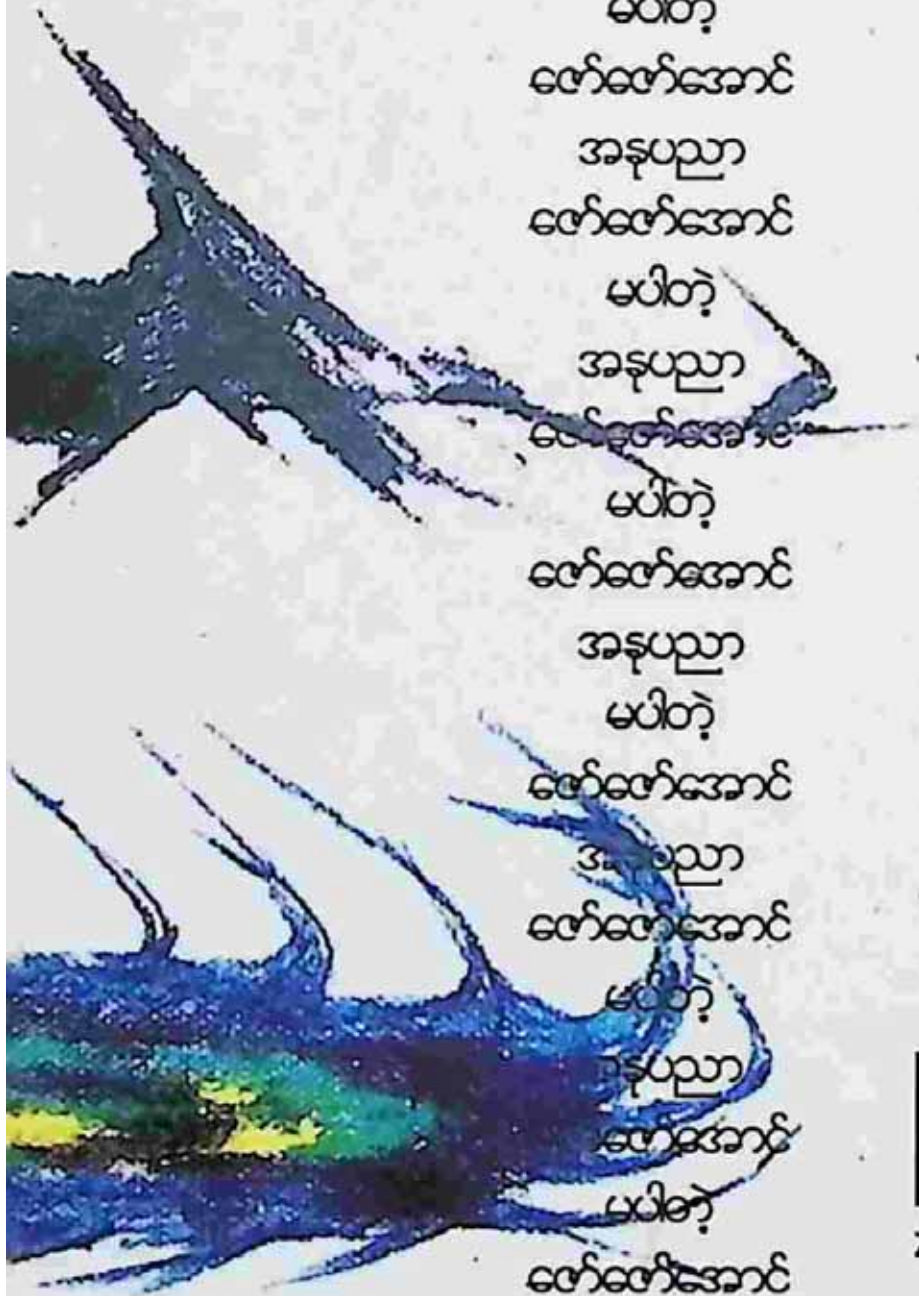
အနုပညာ

တော်တော်အောင်

မပီတဲ

တော်တော်အောင်

အနုပညာ

zza0002

1,500.00 KS

mgyc.com

အနုပညာမပါတဲ့အနုပညာ၊ ဇော်ဇော်အောင်

စာချက်မှာ ၂၀၈ မျက်နှာ၊ ၁၃ ဝင်ဘီ x ၂၀.၅ ဝင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦးစိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ရန်ကင်း၊

၂၀၁၇၊ ဇူလိုင်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

၂၀၀၅ ခုနှစ် စိတ်ကူးချိုချို၏ ပထမအကြိမ်မူ၊

ရောင်းစျေး ၁၅၀၀ ကျပ်

email: skceph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

အနုပညာမပါတဲ့
အနုပညာ
ဇော်ဇော်အောင်

ဒုတိယကြိမ်၊ ၂၀၁၇

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်နှင့် ၂၀၀၅ ခုနှစ်အကြား
ကောင်းသတင်း၊ အင်တာဗျူး၊ ကုမုဒြာ ဂျာနယ်များမှ
ဆောင်းပါးများစုစည်းခြင်း။

မာတိကာ

* အက်ဆေး

၁။ အက်ဆေးဝါဒ (Essaysism)	၉
၂။ လမင်းလက်ဆောင်	၁၅
၃။ သီဒါကြည်လဲ ငှက်သံနွဲ့နှင့်	၁၉
၄။ သစ်ရွက်ခြောက်အက်ဆေး	၂၃
၅။ ဘယ်တံခါးလဲ	၂၇
၆။ မိုးဘွဲ့ရစ်သမ်	၃၁

* ကဗျာနှင့် အနုပညာခံစားမှု

၁။ ကဗျာမစပ်ချင်တော့တဲ့ ကဗျာဆရာကြီး	၃၅
၂။ ဗရိုး၏ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာ	၃၉
၃။ ဗရိုး၏ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာ (၂)	၄၃
၄။ ရိုးဂုဏ်နဲ့နွဲ့	၄၉
၅။ ဗရိုး၊ ဟိုက္ကကဗျာနှင့် တိုက်ရိုက် အတွေ့အကြုံအချို့	၅၃

၆။ ဗရိုး၏ ဧကောဓမ္မော	၆၉
၇။ ဥဩဋ္ဌက် လက်ဆောင်ပေးလိုက်တယ်	၇၃
၈။ အချစ်တံခါး စေ့ထားတယ်	၇၇
၉။ အလွမ်းည အချမ်းည	၈၃
၁၀။ စောင့်နေတယ် လာခဲ့ပါ	၈၇
၁၁။ ပူပုံပန်း လွမ်းဟန်ထွေ	၉၃
၁၂။ ချစ်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက်	၉၉
၁၃။ ဂျပန်နှုတ်ဆက် နောက်ဆုံးကဗျာများ	၁၀၅
၁၄။ ဂျပန်နှုတ်ဆက် နောက်ဆုံးကဗျာများ (၂)	၁၁၁
၁၅။ ဂျပန်နှုတ်ဆက် နောက်ဆုံးကဗျာများ (၃)	၁၁၇
၁၆။ ဒါ ကဗျာလား၊ ဟုတ်တယ် ဒါ ကဗျာပဲ	၁၂၅
၁၇။ အား-လိုအော်တဲ့ သီဝရီ	၁၃၁
၁၈။ စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီ မသည်းအူ	၁၃၅
၁၉။ ရှေးရေးသဖြန် ပုလဲပေါက်တစ်ပုဒ်	၁၃၉
၂၀။ နတ်သျှင်နှောင်	၁၄၃
၂၁။ ယနေ့ကဗျာနှင့် မျဉ်းလေးမျဉ်းသီဝရီ	၁၄၉
၂၂။ ပါရာဒိုင်း (Paradigm)	၁၅၃
၂၃။ တယောသမားရဲ့ အိုးစည်သံ	၁၅၉
၂၄။ ဒါပဲ မော်ဒန် ပိုင်မော်ဒန်ဝတ္ထု	၁၆၃
၂၅။ ဗီဒီယိုအနုပညာ	၁၆၉
၂၆။ ဂျာနယ်များ ခြကိုက်သွားပြီးသည့်နောက်	၁၇၅
၂၇။ အနုပညာမပါတဲ့ အနုပညာ	၁၇၉

- ၂၈။ လမင်းနဲ့လက်ညှိုး ၁၈၅
- ၂၉။ တွယ်ရာမဲ့ သီဝရီ ၁၈၉
- ၃၀။ ခိုင်မြဲရဲ့ သားရေကွင်းကလေး ၁၉၃
- ၃၁။ ကောင်းဟန်ထံမှ ကမ္ဘာမြေထံသို့ ၁၉၉
- ၃၂။ ချမ်းမင်းအိမ် က,မယ့်နေ့ ၂၀၅

mgyc.com

mgyc.com

အက်ဆေးဝါဒ (Essayism)

အက်ဆေးဝါဒ (Essayism) ဆိုသော ဝေါဟာရကို ကျွန်တော် ကြားဖူး တွေ့ဖူးတာ သိပ်မကြာသေးပါ။ ဤစာရေး သည့် အချိန်နှင့်တွက်လျှင် လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်လောက်ကမှ စတွေ့ဖူးသည်။ ဂျာမန်လူမှုရေးဗေဒ (Sociology) ပါမောက္ခ အိုက်ဇင်ဘတ် (Bo Isenberg) ၏ စာတမ်းတစ်စောင်မှာဖြစ် သည်။ သူ့စာတမ်းမှာ (Post modernity and its archive: the principle of insufficient reason revisited) ဆို သော စာတမ်းဖြစ်၏။ ထိုမှတစ်ပါး တခြား ဘယ်စာအုပ် စာတမ်းမှာမှ ကျွန်တော် မတွေ့ဖူးပါ။ အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များ တွေ့ပြီး သိပြီးသား ဖြစ်ချင်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်ကတော့ အခုမှ တွေ့ဖူး၍ အခုမှ တင်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စိတ်ကူးချိုချို

ထိုစာတမ်းတွင် ပါမောက္ခ အိုက်ဇင်ဘတ်က... ဂန္ထဝင် မော်ဒန်ဝါဒ ဆိုသည်မှာ ဒဿနိကဗေဒ၊ လူမှုရေးဗေဒ၊ စာပေ အနုပညာ၊ အက်ဆေးဝါဒနှင့် စာပေအနုပညာ ဝေဖန်ရေးနယ်ပယ် အတွင်းမှာရှိသော ဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာ ထုတ်ဖော်တင်ပြချက်များ (Intellectual Discourse) ဟု အဓိပ္ပာယ်ပေးထားသည်။ စင်စစ် (Essay)ကို စာပေ (Literature) ခေါင်းစဉ်ကြီးအောက် တွင် ထည့်သွင်း၍ရသည်။ ပါမောက္ခအိုက်ဇင်ဘတ်က သီးခြား ဖော်ပြသည်။ ဘာကြောင့် သီးခြားဖော်ပြရသလဲဟု ရှင်းလင်းချက် ပေးမထားပါ။ ထို့ပြင် အက်ဆေးဝါဒဆိုတာ ဘာလဲဟုလည်း ရှင်းလင်းဖော်ပြမထားပါ။ သူတို့ပညာလောကမှာ သိကြပြီးဖြစ်၍ ဖော်ပြမထားတာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဘာမှ မသိသေး သူတွေကတော့ စပ်စုဖို့၊ စူးစမ်းဖို့ လိုပါလိမ့်မည်။ ကျွန်တော့် သဘောကို ပြောပါမည်။ (...ISM)ဆိုသော စကားလုံးများပါ တိုင်း ဝါဒဟု မမှတ်ယူသင့်ပါ။ ယနေ့ ပိုင်မော်ဒန်ခေတ်မှာ အက်ဆေးဆိုသော အမျိုးအစား အရေးအသား ထွန်းကားနေ ခြင်းကို ဆိုလိုသည်ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။ ကျွန်တော့်အယူအဆ ဖြစ်ပါသည်။ ဒါဖြင့် အက်ဆေးဆိုတာဘာလဲ။ မွန်တိန်း (Montaigne (1533-92) တို့၊ ဘောကွန် Bacon (1561-1626) တို့အထိ နောက်ကြောင်းပြန်မနေပါနှင့်တော့။ အားလုံးသိကြပြီး သားပါ။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက အခု အက်ဆေး၊ ပိုင်မော်ဒန် အက်ဆေးကို ပြောချင်တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ အသုံးတွင်နေ သော ရသစာတမ်း ဆိုတာမျိုးကလည်း မလုံလောက်တော့ပါ။

အများကြီး ကျော်လွန်လာခဲ့ပါပြီ။ ဒါဖြင့် အက်ဆေးဆိုတာ ဘာလဲ။ အက်ဆေးဆိုတာ အပွင့်ဆုံး open၊ အလွတ်လပ်ဆုံး free ရေးဖွဲ့ထားတဲ့စာ... ပါပဲ။ ပမာဏ အကန့်အသတ်မရှိ။ အကြောင်းအရာ အကန့်အသတ်မရှိ။ အမျိုးအစား အကန့်အသတ် မရှိ။ အပွင့်လင်းဆုံး၊ အလွတ်လပ်ဆုံး အရေးအသားပါပဲ။ အက်ဆေးဆိုတာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်နိုင်သည်။ ခရီးသွားဆောင်းပါး တစ်စောင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဘောဂဗေဒသိဝရီ စာတမ်းတစ်စောင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်စောင် ဖြစ်နိုင်သည်။ တက် ကျမ်း တစ်စောင် ဖြစ်နိုင်သည်။ နည်းလမ်းစာအုပ် (တရုတ်ဟင်း လျာချက်နည်း၊ မော်တော်ကားပြင်နည်း၊ သိုးမွေးဆွယ်တာအင်္ကျီ ထိုးနည်း) တစ်အုပ် ဖြစ်နိုင်သည်။ အကန့်အသတ်မရှိခြင်းနှင့် အပွင့်လင်းဆုံး အလွတ်လပ်ဆုံးဆိုသော အချက်တို့ကသာ အခရာ ပါပဲ။ (The Gateless Gate) ဆိုသော စကားတစ်ခွန်း မှတ် သားဖူးသည်။ ‘ဝင်ပေါက်မဲ့ ဝင်ပေါက်’

‘မဟာလမ်းမကြီးတွင် ဝင်ပေါက်မှန်ဦးများမရှိ။
 အထောင်မကသော လမ်းများ ဝင်ရောက်သွားသည်။
 ဤဝင်ပေါက်မဲ့ ဝင်ပေါက်မှ ဝင်ရောက်သွားသူသည်
 ကောင်းကင်ဘုံနှင့် မြေပြင်ကြားတွင် လွတ်လပ်စွာ
 လျှောက်လှမ်းသွားသူဖြစ်၏’

Flesh & Bones

စိတ်ကူးချိုချို

အက်ဆေးသည် “ဘာအကြောင်းပဲရေးရေး၊ ဘယ်လိုပဲရေး
 ရေး” ရေးလိုရသောစာမျိုး ဖြစ်သည်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ရှေးရိုးစွဲ
 ကွန်ဆာဗေးတစ်ကြီးများ အခုထိ ပြောနေသော Form Con-
 tent နှစ်ခုလုံးကို ဖြတ်သန်းဖောက်ထွက်သွားခြင်းကို မြင်အောင်
 ကြည့်နိုင်ပါသည်။ ပိုစ်မော်ဒန်သီဝရီဆရာတို့က ယနေ့ အက်ဆေး
 သည် ဝတ္ထုနေရာကို ဝင်ယူလိုက်ပြီ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်
 ဝတ္ထုဆေးဆုံးသွားသောကြောင့်ဖြစ်၏ ဆိုသောသဘောမျိုးအတော်
 ပြောကြပါသည်။ ဝတ္ထုဆရာများ ကြိုက်မကြိုက် ကျွန်တော်မသိ
 ဖူး။ သို့သော်...ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး စသည့်
 ဗဟိုချက် Center များကို ဖယ်ရှားဖျက်ခြင်း တစ်ခုဟု ပိုစ်မော်ဒန်
 အမြင်ဖြင့် အသေအချာ ပြောနိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော် အသေအချာ
 ပြောခဲ့ပါသည်။ အက်ဆေးမှာ ဗဟိုမုခ်ဦးမရှိ။

မှတ်သားဖူးတာကလေးတွေ ရှိပါသည်။

‘ဘဝအကြောင်းသိဖို့-အရာအားလုံး၊ ဖျော်ဒေါဒေါ
 စတိုယက်စကီးရဲ့ ကရာမာဇော ညီနောင်များ’ ဝတ္ထုကြီး
 ထဲမှာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါ အခုမလုံလောက်တော့ဘူး’

Kurt Vonnegut
 "Slaughterhouse five"
 စာမျက်နှာ ၈၇

စိတ်ကူးချိချိ

ဝတ္ထုများရဲ့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုဟာ လမ်းဆုံးရောက်နေပြီလို့ ပြောလိုက်တာပါပဲ။ လမ်းဆုံးဆိုတာ Cul-De-Sac လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ပိုစ်မော်ဒန်ဝတ္ထုဆရာ ဆူတင်နစ် Sukenick ကတော့... 'ဝတ္ထုကို ရှေ့ဆက်တွန်းလို့ မရတော့ဘူး။ ကျုပ်တို့ဟာ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ၊ သတင်းဆောင်းပါးတွေ၊ လူမှုရေး ဝေဖန်စာတွေနဲ့ တက်ကျမ်းတွေ၊ နည်းကျမ်းတွေပါ ရေးရတော့မယ်' (Autobiography, Documentary, social criticism, how-to books)

"Surfiction__"
စာမျက်နှာ ၃၆

ချစ်လှစွာသော စာရေးဆရာ ခင်ဗျား။ ပျင်းရင် အက်ဆေး ရေးကြည့်ပါလား။

အမှတ် ၁၀၂, နိုဝင်ဘာ ၂၁၊ ၂၀၀၁ခုနှစ်

mgyc.com

mgyc.com

လမင်းလက်ဆောင်

တစ်ခါတုန်းက တဲ့။ ဒီလိုကြားဖူးပါတယ်။ သူတော်စင်
 တစ်ပါးဟာ တောရပ်ကို မိုးပြီး တစ်ပါးတည်း တရားအားထုတ်
 နေသတဲ့။ လူသူမနီးတဲ့ တောကြီးမြိုင်ခြေမှာ ဧကစာကျင့်သုံးပြီး
 တဲငယ်ကလေးတစ်လုံးမှာနေတယ်။ တစ်နေ့တော့ အဲဒီတောရ
 ကျောင်း တဲငယ်ကလေးကို သူခိုးတစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။
 တဲထဲမှာ ပစ္စည်းတစ်စုံတရာ ခိုးဖို့ ရှာဖွေတာပေါ့။ တဲထဲမှာ
 ဘာပစ္စည်းမှ မရှိဘူး။ ပစ္စည်းဆိုလို့ အဖိုးဟန်ပစ္စည်းမဆိုထားနဲ့
 ဖိုးမတန်တဲ့ပစ္စည်းလည်းမရှိဘူး။ သပိတ်တစ်လုံး၊ သင်္ကန်းသုံး
 ထည်နဲ့။ ပရိက္ခရာပစ္စည်း အလွန်နည်းပါးတယ်ဆိုတာ သူတော်စင်
 တို့ရဲ့ လက္ခဏာပေပဲ။ ခိုးယူစရာပစ္စည်းမရှိလို့ စိတ်ပျက်လက်ပျက်
 ဖြစ်နေတုန်း သူတော်စင် ပြန်ရောက်လာပြီး သူခိုးနဲ့ ပက်ပင်းတိုး

စိတ်ကူးချိုချို

တယ်။ မရှောင်ပြေးသာတော့ဘူးပေါ့။ သူတော်စင်က လူသူမနီး
 တဲ့ ဒီနေရာကိုရောက်ဖို့ ခရီးအဝေးကြီးက လာခဲ့ရတယ်။ မင်း
 ဘာမှ ရမသွားဘူးဆိုတာ မရှိရလေအောင် ငါ့သင်္ကန်းကိုယ်ရုံတွေ
 သာ ယူသွားတော့ဆိုပြီး ချွတ်ပေးလိုက်တယ်။ ထိတ်လန့်ခြင်း
 တစ်ဝက်၊ အံ့အားသင့်ခြင်းတစ်ဝက်နဲ့ ဘာပြောရမှန်းမသိ၊ သူခိုး
 ဟာ ကြက်သေသေနေတယ်။ ရော့ပါ၊ ယူသွားပါဆိုပြီး ပေးလေ
 တော့ သူခိုးလည်း ကိုယ်ရုံအဝတ်တွေယူပြီး တစ်ခါတည်း ထွက်
 ပြေးတယ်။ သူတော်စင်ကြီးတစ်ပါးတည်း ကျန်ရစ်တယ်။ အဲဒီ
 အချိန်ဟာ ညအချိန်ဖြစ်နေပြီ။ သူတော်စင်ဟာ ကောင်းကင်ကို
 မော့ကြည့်လိုက်တော့... ငွေလမင်းဟာ ရွန်းရွန်းစက်စက်
 ကောင်းကင်ထက်မှာ သာနေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူတော်စင်
 ဟာ... စကားတစ်ခွန်း ပြောလိုက်တယ်။ ‘သနားစရာကောင်းပါ
 ဘိ ဒကာရယ်၊ တကယ်လို့ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင် ဟောဒီလမင်းကို
 တောင် မင်းကို ပေးလိုက်ချင်ပါတယ်...’လို့ ပြောလိုက်တယ်။
 ကြားဖူးတဲ့အဖြစ် အပျက်ကလေးက ဒါပါပဲ။

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ကျွန်တော်
 တစ်ကြိမ်သာ ဖူးတွေ့ဘူးပါသည်။ ကျွန်တော့်ဇနီးရဲ့ မိဘဘိုးဘွား
 ဆွေမျိုးအသိုက်အဝန်းကတော့ နီးနီးကပ်ကပ် ဖူးမြော်ဆည်းကပ်
 ခဲ့ကြသူတွေပါပဲ။ ဆရာတော်ကြီးဟာ ကျောက်ဆည် ဝေဘူချောင်၊
 ရွှေဘိုအောင်မြေစံကျောင်းနဲ့ အင်ကြင်းပင်တောရဆိုတဲ့ သုံးနေရာ
 မှာ အလှည့်ကျ စံမြန်းလေ့ရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ရွှေဘိုမြို့အဝင်

စိတ်ကူးချိုချို

အောင်မြေစံကျောင်းမှာ သတင်းသုံးစဉ် တစ်ခါက အဖြစ်အပျက်ကို သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြားဆိုတဲ့အတိုင်း ဒီလိုကြားဖူးပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီးဟာ စံကျောင်းအောက်ထပ်မှာ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးနေတဲ့ တစ်ညမှာ သူခိုးတစ်ယောက် ဝင်လာတယ်။ ဆရာတော်ကြီးက မျက်လွှာပင့်ကြည့်ပြီး မျက်လွှာပြန်ချထားတယ်။ သူခိုးကလည်း ဝင်လာပြီး နီးရာတိုင်က တိုင်ကပ် နာရီကြီးကို ဖြုတ်ပြီး ကမန်းကတန်းပြေးတယ်။ ဆရာတော်ကြီးက သီလိုက်ပေမယ့် ဘာမှ ဟန့်တားခြင်းမလုပ်ဘူး။ ဒီအဖြစ်အပျက်ကို တစ်နေ့မှာ ဒကာ ဒကာမတွေ သိသွားတော့ ပြောကြ၊ ဆိုကြ၊ လျှောက်ထားကြတာပေါ့။ ဆရာတော်ကြီးက... ဒီလိုမိန့်တော်မူတယ်။ “နာရီကြီးက တို့များပစ္စည်းမှမဟုတ်ဘဲ၊ ယူပါစေဗျာ...” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ ဆရာတော်ကြီးဟာ သူ့ကိုယ်သူ တို့များလို့ ထည့်ပြီး ပြောလေ့ရှိတယ်။ ဒကာ ဒကာမတွေနဲ့ ပြောဆိုမိန့်ကြားရာမှာလည်း ‘ဗျာ၊ ဗျာ’ လို့ ထည့်မိန့်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။ သဘောကတော့ သူခိုး နာရီကြီး ဖြုတ်ခိုးနေတာ မြင်တယ်။ မဟန့်တားဘူး။ အဲဒီနာရီကြီးဟာ ‘ငါ့ပစ္စည်း’ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ‘ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့ပစ္စည်း’ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ စကားရပ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို တကယ်ဉာဏ်နဲ့သိဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ငါ့ပစ္စည်းမဟုတ်ကြောင်း တကယ်သိဖို့ ကျွန်တော့်အတွက် သံသရာမှာ ဘယ်လောက်ကြာဦးမယ်ဆိုတာလည်း မသိပါဘူး။

စိတ်ကူးချိုချို

ဇော်ဇော်အောင်မှာ Cross ဘောပင်တစ်ချောင်းရှိသည်။
 ၂၂ ကာရက်ဆိုတော့ အကောင်းစားပါပဲ။ တပည့်တစ်ယောက်က
 ကန်တော့ထားသောဘောပင်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ဂျော်ဒါနိုး Giordan
 o စပို့ရှပ်တစ်ထည်လည်း ရှိသည်။ တပည့်မတစ်ယောက်က
 ကန်တော့ထားတာပါ။ မုံရွာသားတစ်ယောက် ပြန်လာတုန်းက
 ကန်တော့ထားသော ပါကာ Parker ဘောပင်တစ်ချောင်းလည်း
 ရှိသည်။ သမီးနှင့်သမက်တို့ ဝယ်ပေးထားသော ဦးဂျမ်းလုံချည်
 ၁၄ ထည် ရှိသည်။ ထို့ပြင် မင်္ဂလာဆောင်တုန်းက နှစ်ယောက်
 ဆင်တူဝတ်ခဲ့ကြသော မန္တလေးမြောက်ပြင် မဟာပလာ ပိုးလုံချည်
 တစ်ထည်လည်း ရှိသေးသည်။ ဂျာမနီမှ တပည့်တစ်ယောက်နှင့်
 မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ပို့ပေးသော ပိုစ်မော်ဒန်စာအုပ် အတော်များများ
 ရှိသည်။ ထိုအရာများသည် ဇော်ဇော်အောင်၏ ဟာများဖြစ်၏။
 ထိုအရာများကို ဘယ်သူတောင်းတောင်း ဇော်ဇော်အောင် ပေးမည်
 မဟုတ်ပါ။ ဘယ်သူ့ကိုမှ ပေးမည်မဟုတ်ပါ။ ထိုအရာများသည်
 ဇော်ဇော်အောင်၏ ပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ ပေးမည်
 မဟုတ်ပါ။ ဇော်ဇော်အောင်ဆိုတဲ့ ငါကြီးက ရှိနေတုန်းပဲကိုး။

သီဒါကြည်လဲ့ ငှက်သံနွဲ့နှင့်

ကွင်းအငူမှာ နှင်းမြူမှာတွေစဲပြီမို့၊ ပုလဲတွေအရောင်တောက်
 နေသည်။ သံသရာတောအုပ်ထဲမှာ မှောင်နေသည်။ ထိုအမှောင်
 ထဲမှာ အဖြူရောင်ရှိ၏။ တောအစပ်မှ မိုးပိတောက်ပင်သည်
 တစ်ပင်လုံး ထိန်ထိန်ဝေဝေ ဝါဝါလွင်လွင်။ ကောင်းကင်မှာ
 မိုးသားမရှိ ပကတိကြည်လဲ့စွာ။ စက္ကူစများပေါ်မှာ မဟုတ်ဘူးနှင့်
 ဟုတ်တယ်များကို တစ်သောင်းစီရေး၍ ချောင်းရေထဲမှာ မျှော
 လိုက်သည်။ ရေပန်းမြစ်ဆိပ်၊ ပန်းမျောရိပ်က မြက်ခင်းပေါ်မှာ
 ဖဲကြိုးဝါများ ကျဲဖြန့်ထားစေ၊ ကျက်သရေ ကုဋေတစ်သန်းဖြင့်
 သူလှမ်းကြွလာလိမ့်မည်။ ဂျပ်ဆင်ထိပ်က လရိပ်ပြာပြာ၊ ဝါးရုံပင်
 ဝါးညွန့်တွေ အဖျားမှာ နှင်းရည်စက်တွေ ခိုတွဲနေသည်။ ထူး
 အိမ်သင်ကို သီချင်းအဆိုခိုင်းစမ်းပါ။ အချစ်ဆုံးသူငယ်ချင်းတွေ
 လည်းပါမည်။ ချစ်ပါတယ်လို့ အဖြေပေးရန် နှောင့်နှေးတုံ့ဆိုင်း

စိတ်ကူးချိုချို

နေသော သူငယ်ချင်းမလည်း လာလိမ့်မည်။ သူ့ရှက်တတ်သလား။
 ပျော်တတ်သော ငှက်ကျားသည် ဓနုဖြူမှ အရက်ဖြူတစ်ပုလင်း
 ယူလာ၏။ သည်မှာ ပျော်ရွှင်စွာ ကျင်းပကြမည်။ မပြေလည်
 တာတွေကို ပယ်ဖျက်လိုက်ပါ။ သီချင်းသံပြိုင်သီဆိုကြရအောင်။
 အောင်စေ၊ ပိုင်စေ၊ နိုင်စေ၊ ပွဲဘောင်၊ ဥဒါန်းငယ်ဆောင်...။
 အောင်ခင်ကြီး သီချင်းမဆိုတတ်။ သူတို့လည်း အားလုံးပါပါစေ။
 အသံတွေများလာလျှင် ညီ၍ ဟာမိုနီ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ကိစ္စ
 မပြောပလောက်ပါ။ 'နန္ဒာရေသဝန်းရံခ၊ ပတ်လည်ကာ၊ ရွှေမန်း
 တောင်တော်သာ၊ အို...ဆန်းပါလှ၊ မြနန်းဝတီသာ၊ အိုလေစံပယ်
 မြန်းသည်၊ မန်းလေးဌာနီ၊ တိုင်းလေးရွှေပြည်၊ ပုံမဝေးဘု ရောက်
 လှပါပြီ၊ မြတ်နောင်ညီ... သာကီနေညွန့်သွေး၊ ညီအစ်ကိုတွေ
 အားလုံး သီချင်းဆိုကြရအောင်လေ။ ဝင်းလဲ့ရွှန်းလက်သော အဆင်
 ပြေမှုသည် တငြိမ်ငြိမ်စီးဆင်းနေသည်။ အဆင်ပြေမှု ရေအလျဉ်မှာ
 စိန်းပန်းပွင့် နီနီဝါဝါ ပြာပြာတွေ မျောပါလာသည်။ ကျောင်း
 ဖွင့်ချိန်၊ စိန်ပန်းတွေလည်း မြေမှာကျပြန်နေ၊ ကံ့ကော်ပန်းတွေ
 နဲ့အတူ၊ သူနဲ့တွေ့ရာမြေ...။ သူနှင့်တွေ့မည်လား။ ခွဲခွာနေခဲ့ရ
 သော ရက်တွေအတွင်းက သူ့ကို မည်မျှလွမ်းကြောင်း ပြောပြမည်။
 မျက်ရည်စက်ပေါ်မှာ အပြုံးစ အရိပ်ထင်နေသည်။ အငိုတွေ ရုပ်
 သိမ်း၍ အရယ်အပြုံးများဖြင့် စာမျက်နှာအသစ်တွေ ရေးကြ
 မည်။ ဝါကျအသစ်တွေ၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးအသစ်တွေနှင့် အဓိပ္ပာယ်
 အသစ်တွေကို သယ်ဆောင်လာကြမည်။ ကျောက်ဖြူသား နန်း
 ဆောင်စမုန်မှာ ကတ္တီပါရုပ်တုရှိ၏။ သူနှင့်တူရဲ့လား။ တောက်ပ

စိတ်ကူးချိုချို

သော မျက်ဝန်းမှာ ခေါင်းမာမှုကို တွေ့ရသည်။ ပင်လယ်ဘက်ဆီမှ
 လှိုင်းသံများနှင့်အတူ သူတို့လာနေသည်။ သစ်ရွက်တွေက လေ
 ချွန်တတ်သည်။ မြက်ခင်းစိမ်း ကုန်းကမူကလေးပေါ်မှာ ဂန္ဓမာပန်း
 အဝါရောင်တွေ ဖြန့်ကျင်းထားပါ။ ကဗျာတွေလား။ ကဗျာဆရာ
 တွေလား။ မျှော်လင့်ချက်တွေလား။ သဘောတူမျှခြင်းတွေလား။
 ကံ့ကော်ပင်နားမှာ ပန်းပြာပြာကလေးတွေ ပွင့်တတ်တဲ့ ပျဉ်းမ
 ပင် ရှိသည်။ ခရီးဝေးမှလာသူများ ရေမိုးသန့်စင်စေ၍ သစ်လွင်
 ပူနွေးသော ဝတ်စုံများ လဲလှယ်ပေးလိုက်ကြပါ။ ကန်ရေပြင်မှာ
 မှုန်ပိတ်နေတဲ့ ရေငွေ့နှင်းမြူတွေ စဲပြီမို့ ပုလဲလိုလို အရောင်တွေ
 တောက်နေသည်။ ပွဲတော်၏ Moodသည် ရင်ထဲမှာ သံလိုက်
 မှုန်တွေလို လည်ပတ်ယစ်မှုးနေ၏။ သီချင်းဆိုကြပါ။ လက်ခုပိတ်
 ကြပါ။ တီးကြပါ။ အေးမြသောသော့ဖြင့် ဖွင့်ကြပါ။ ခမ်းနားကြီး
 ကျယ်သော၊ အယောင်ဆောင်မဟုတ်သော၊ လေးနက်ထည်ဝါ
 သော၊ လင်းပွင့်နက်ရှိုင်းသော သန္တရသကို မြင်တွေ့ကြရလိမ့်မည်။
 အညွှန်းခံစကားလုံးနှင့် အညွှန်းပြု စကားလုံးတို့ ညီညွတ်မျှတ
 ပါသည်။ လိုအပ်သော အဓိပ္ပာယ်ကို ဒီကွန်စထရပ်ရှင်းသမားများ
 မည်သို့ ကန့်ကွက်စေကာမူလည်း ထိုလိုအပ်သော အဓိပ္ပာယ်ကို
 ပေးအပ်နိုင်ပါသည်။ သဒ္ဒါတွေမပျက်စီးသေးပါ။ ဝါကျဖွဲ့ထုံးတွေ
 မပျက်စီးသေးပါ။ အကယ်၍ ပျက်သွားပြီဆိုလျှင်လည်း သဒ္ဒါ
 အသစ်တွေ၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးအသစ်တွေနှင့် ရေးကြပါမည်။ မလေးကို
 ကုန်ကုန်ချစ်လို့ မှုန်နှစ်ကယ်လေး။ မလေးကို ချစ်တဲ့အကြောင်း
 ပွဲတော်မှာ ပြောပြမည်။ ဘာသာစကားအသစ်၊ သဒ္ဒါအသစ်၊

စိတ်ကူးချိုချို

နောက်ဆုံးမှာ ကဗျာအသစ် တစ်ပုဒ် စပ်ဆိုပါမည်။ ထိုကဗျာထဲမှာ
 အဖြူရောင်ဘာသာစကားပါမည်။ အဝါရောင်ရနံ့များပါမည်။
 အပြာရောင်အသံများပါမည်။ ခရမ်းနုရောင် အထိအတွေ့များ
 ပါမည်။ ပန်းနုရောင် အရသာများပါမည်။ စက္ကူစများပေါ်မှာ
 မဟုတ်ဘူးများကိုသာ အခါတစ်သောင်းရေး၍ သံသရာရေစီး
 ထဲမှာ မျောလှိုက်ပါတော့။ တောက်ပသော မျက်ဝန်းမှာ အကြင်
 နာရိပ်ကို ရှာတွေ့သည်။ ကြင်နာတတ်သော မိခင်၏ လက်သည်
 သွယ်ပျောင်းနူးညံ့သည်။ ကဗျာရေးကြ၊ သီချင်းစပ်ဆိုကြ၊ ကံရာသီ
 AQUARIUS ပွဲတော် နွဲ့ပျော် ရွှင်ပျကြရအောင်။ တိမ်များကင်းမဲ့
 ပြာလဲ့ရသ။ ကောင်းကင်ယံမှာ... လရထား၊ အသွားနှေး၏၊
 ရောက်ပါတော့မည် ချစ်သူတို့ဆီ...

အမှတ် ၁၂၇၊ မေ ၂၂၊ ၂၀၀၂

သစ်ရွက်ခြောက်အက်ဆေး

‘ရော်ရွက်ဝါ မြညှာညောင်းကာ၊ ညှိုးလျော်ခွေပျောင်း နွေ
 နှောင်းရာသီမှာ...’ ဂီတနက်သံကိုစောညိန်းရဲ့ စာသားပါပဲ။
 အလွန်နွဲ့ပါတယ်။ ဂန္ထဝင်ရနံ့တွေ ဝေရီနေတယ်။ အစိမ်းရောင်
 အညှာ ပြုတ်ထွက်လာတဲ့ သစ်ရွက်။ နတ်ရှင်နှောင်နဲ့ နဝဒေးကို
 မကျော်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အမနာပ စကားကို ကျွန်တော် သဘောမတူ
 ဘူး။ ကိုစောညိန်းနဲ့ စကားလုံးအတွဲအစပ်ကို အသေအချာစိစစ်
 ဖူးရဲ့လား။ Contexi အသစ်တွေဖြစ်တယ်ဆိုတာကော သိရဲ့
 လား။ ထားပါတော့၊ ကျွန်တော် အဓိကပြောချင်တာက ‘ရော်
 ရွက်ဝါ မြညှာညောင်း’ဆိုတဲ့ စာသားပါပဲ။ နောက်တစ်ခုက
 ‘မြမြမောင်းမောင်း’ပတ်ပျိုးထဲကလို့ ထင်ပါတယ်။ ‘ညောင်းရွက်
 ကယ်တည့် ကြွလေဟန်၊ မြညှာဝှါရည်စံ’ဆိုတာ မှတ်မိနေ
 တယ်။ မြညှာ သုံးတာချင်းတူတယ်။ ဒီမြညှာမှာ ပြုတ်တာမပြော
 ဘူး။ အညှာမှာ အဝါရောင်သမ်းနေတာပဲပြောတယ်။ ကိုစောညိန်း

စိတ်ကူးချိုချို

က ရော်ရွက်ကို ဝါနဲ့ကပ်တယ်။ မြဝတီက ညောင်းရွက်လို့ပဲ သုံးတယ်။ (မှတ်ချက်-မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၏ မြမြမောင်းမောင်းပတ်ပျိုးဟု သိထားပါတယ်။ သာမန်သိပါ။ မှားရင်လည်း ပြင်ကြပါ) ညောင်ရွက်မှာ အထူးပြုပုဒ် ထပ်မထည့်ဘူး။ နည်းနည်းရိုးတယ်။ ရတုဘုရင်ကြီး နဝဒေးကတော့ (ခါလည်သဘင်ဆိုတဲ့ ရတုမှာ) ‘ရွက်ဟောင်းကြွေ၍’လို့ ရိုးရိုးကလေး သုံးခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ တခြားရတုနှစ်ပုဒ်မှာတော့ ‘ညောင်းရင့်ကြွေစင်၊ ရော်ရွက်ကျင်’ (ဆောင်းနှင့်နွေလျှင် ချီရတု) ညာကြွေရွက်ကျင်’ (ထစ်ဆင့်ဆော်၍ ချီရတု) လို့ သုံးတယ်။ ရိုးဂုဏ်တော့မရှိဘူး။ ပိုနဲ့တယ်။ ပိုလှတယ်။ ဒီနေရာမှာ မြန်မာကဗျာတို့ရဲ့ အစဉ်အလာလို့ ပြောချင်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်တွေကို တနင့်တပိုး လေးလံသိပ်သည်းစွာ ဖြစ်အောင် သုံးတယ်။ ကျွန်တော့်အယူအဆပါ။ သဘောမတူလည်းရပါတယ်။ ဒီမှာကြည့်ပါ။ ညောင်း+ရင့်+ကြွေ+စင်၊ ကြိယာ လေးလုံးထပ်ပြီး ပဒတစ်ခုတည်းမှာ စုထည့်ထားတယ်။ သစ်ရွက်ကိုတော့ ‘ရော်ရွက်ကျင်’လို့ သုံးတာကြိုက်တယ်။ ကျင်ကို တခြားအဓိပ္ပာယ်တွေ မယူချင်ဘူး။ ကျွန်တော်တော့ နာကျင်တယ် ဆိုတာကိုပဲ ယူတယ်။ သစ်ရွက်တစ်ရွက်ရဲ့ ဗျာဓိတရား၊ နာမူတရားပါပဲ။ ရာမရကန်ဦးတိုးဆိုတာ ဆရာကြီးပါပဲ။ ရွှေတိုက်စိုး ဦးတိုးလို့လည်းခေါ်တယ်။ သူကတော့ ဒီလိုရေးတယ်။ ‘ညာညိုမြန်းရွက်၊ ပင်ထက်နေခြစ်၊ ဝန်းရစ်လေခြွေ’ (ဆယ့်နှစ်ရာသီချီရတု) အညာညိုသွားတယ်ပေါ့။ အညာကို မြနဲ့မနှိုင်းဘူး။ ရိုးရိုးပဲ ညိုသွားတယ်လို့ပြောတယ်။ ‘မြန်းရွက်’ဆိုတာ ပြုတ်ကျ

စိတ်ကူးချိုချို

သစ်ရွက်ခြောက်အက်ဆေး

သွားတာ၊ ကြွေကျသွားတာကို ပြောတာပါပဲ။ မြန်းဆိုတာ တစ်ခါ တည်း ၅၀ သွားတာ။ တစ်ခါတည်း ဒိုးသွားတာပါပဲ။ အပင်ပေါ်မှာ မရှိတော့ဘူး။ သူဆက်ပြောတာက နေပူတယ် (နေခြစ်) လေတိုက် ချတယ်။ (ခြွေ) အဲဒီတော့ သစ်ရွက်ကလေးဟာ တစ်ခါတည်း မြန်းတော့တယ်။ ကြွေကျသွားတယ်ပေါ့။ မန္တလေးက ဂိတ စာဆိုကြီး မြို့မငြိမ်း (မန္တလေးက သီချင်းတွေအကြောင်း ပြော ရတာ ခပ်လန့်လန့်။ ဇယားရှုပ်တတ်တယ်) ဆရာကြီးငြိမ်းက 'ရော်မြန်းရွက်ကျင်၊ ညိုလွင်မောင်းပြေပြေ' လို့ စပ်တယ်။ တယ် လှတာပဲ။ အရောင်ကညိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ လွင်တယ်။ မောင်းတယ် (ညိုတယ်) ဒါပေမဲ့ သိပ်မညိုဘူး၊ ခပ်ပြေပြေပဲ။ ဒီအဲလို ဆန့် ကျင်ဘက်တွေ (ဟုတ်တယ်တွေနဲ့ မဟုတ်ဘူးတွေ) ပေါင်းစပ်ထား တာ 'ပညာ' ပါပဲ။ သူလည်း ရွက်ကျင်သုံးတယ်။ လှလိုက်တာ၊ လှလိုက်တာ။

ကျွန်တော့်အိမ်ဝိုင်းထဲမှာ မန်ကျည်းပင်အကြီးကြီးတစ်ပင် ရှိတယ်။ အဲဒီအပင်ကြီးက မန်ကျည်းရွက်တွေဟာ မြညာရွေ ရည်စံပြီး ရော်ရွက်ဝါ ရော်မြန်းရွက်ကျင်တွေဖြစ်ပြီး မြညာတွေ ညောင်းလို့ တဖွဲဖွဲတဖြုတ်ဖြုတ် ကြွေလိုက်တာ မပြောပါနဲ့တော့။ ညှိုးရော်ခွေပျောင်း နွေနှောင်းရာသီမှသာ ကြွေတာမဟုတ်ဘူး။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး (၁၂)လလုံး ကြွေနေတယ်ထင်တာပါပဲ။ အိမ်ဝိုင်း ထဲမှာ မန်ကျည်းရွက်ခြောက်တွေ မြင်မကောင်းဘူး။ ကျွန်တော့် အဖို့တော့ ဒုက္ခပါပဲ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ပြောရမှာ နည်းနည်း

စိတ်ကူးချိုချို

ရှည်မယ်။ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က အရက်ကို သေတင်းကုတ်က
 မထတမ်းသောက်၊ ပေပေတေတေနေခဲ့တဲ့ ဒဏ်တွေကြောင့် သွေး
 တိုးတဲ့၊ ဆီးချိုတဲ့၊ နှလုံးသွေးကြောကျဉ်းတဲ့။ အဲဒါတွေရှိသတဲ့။
 ဆရာဝန်တွေပြောတာပဲ။ အခု အသက် ၆၀ ကျော် စားလို့
 ကောင်းတုန်း။ သောက်လို့ကောင်းတုန်းပါဗျာ။ အဲဒါ ဆရာဝန်
 တွေ ပြောစကားနဲ့ အိမ်သူခင်မေရီက ပညတ်ချက်တွေ ချမှတ်
 တယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်ရဘူး၊ ဝက်သားနဲ့ ငါးသလောက်
 မစားရဘူး ဘာညာပေါ့။ ကျွန်တော်က သူမသိအောင် သောက်
 တယ်၊ စားတယ်။ အဲဒီထဲမှာ (mild exercise) အပျော့စား
 ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု လုပ်ရမယ်တဲ့။ ဆရာဝန်တွေကလည်း
 mild exercise က ကောင်းသတဲ့။ အဲဒါနဲ့ပဲ အဲဒီ ရော်မြန်း
 ရွက်ကျင်တွေကို တံမြက်စည်းတစ်ချောင်းနဲ့လှဲ၊ စုပုံထား၊ အိမ်
 နောက်ဖေးက ကျင်းထဲ မြေဩဇာလုပ်ဖို့ထည့်နဲ့ နားကို မနေရ
 ပါဘူး။ အဲဒီ မြညာရွှေရည်စံတဲ့ ရော်မြန်းရွက်ကျင် ညိုလွင်မောင်း
 ပြေပြေတွေကို တံမြက်စည်းချည်း ဖိလှဲနေရပါတယ်။ တကယ်
 တော့... ရော်ရွက်ဝါပြောပြော၊ ညှာကြွရွက်ကျင်ပဲပြောပြော၊
 သစ်ရွက်ခြောက်က သစ်ရွက်ခြောက်ပါပဲ။ အဲဒီ သစ်ရွက်ခြောက်
 က အပင်ပေါ်မနေ၊ ကြွေပြီဆိုရင် မြေကြီးပေါ်မှာ အမှိုက်ရှုပ်တာ
 ပါပဲ။ ဇော်ဇော်အောင်တစ်ယောက်တော့၊ တံမြက်စည်းကြီး တစ်
 ချောင်းနဲ့ (Satorp) 'ဆာတိုရီ' ရနေလေရဲ့။
 စာကြွင်း။ ။ ဆာတိုရီသည် 'ဉာဏ်အလင်းပွင့်ခြင်း' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ
 ပါသည်။

ဘယ်တံခါးလဲ

တစ်ခါတုန်းက တဲ့။ Samurai ဆာမူရိုင်းဓားသမား သူရဲ
 ကောင်း တစ်ယောက်ဟာ တောမို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆရာတော်တစ်ပါး
 ဆီကို ရောက်လာသတဲ့။ ရောက်ရောက်ချင်းပဲ...အရှင်ဘုရား၊
 နတ်ပြည်ဆိုတာ ရှိသလား၊ ငရဲဆိုတာ ရှိသလား။ ပြောပြပါလို့
 ပြောသတဲ့။ ဆာမူရိုင်းဓားသမား စစ်သူရဲကောင်းဆိုတော့ အမူ
 အရာ အပြောအဆိုက မောက်မောက်မာမာမြောက်ကြွကြွ ဖြစ်ပုံရ
 ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အထင်ပါ။ ဆရာတော်ကြီးက မင်းဘယ်သူ
 တုန်း၊ ဘာတုန်းလို့ မေးတယ်။ ဓားသမားကလည်း ဆာမူရိုင်း
 ဓားသမား စစ်သူရဲကောင်းလို့ ပြောတယ်။ ဆရာတော်ကြီးက
 စေ့စေ့ကြည့်ပြီး... “မင်းလားကွ သူရဲကောင်း။ မင်းပုံစံက တေလေ
 ကြမ်းပိုး ပုံစံနဲ့။ ဓားကကိုင်ထားသေးတယ်။ မင်းဓားက ကြွက်

စိတ်ကူးချိချိ

ခုတ်တဲ့ ဓားလား...” စသည်ဖြင့်ပေါ့။ ချိုးချိုးနှိမ်နှိမ် မိန့်တော်မူ သတဲ့။ ဓားသမားလည်း စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးနဲ့... တောက်တစ်ချက် ခေါက်ပြီး ဓားကို ဆွဲထုတ်လိုက်သတဲ့။ ဆရာတော်ကြီးက တည် တည်ငြိမ်ငြိမ်ပဲ “ဒကာ...အဲဒီမှာ ငရဲပြည်ဆိုတာပဲ။ မင်း ဓားဆွဲ ထုတ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ငရဲပြည်တံခါး ပွင့်သွားပြီ...” လို့ မိန့်တယ်။ ဓားသမားဟာ တစ်ချက်တွေသွားပြီး ဓားကို ဓား အိမ်ထဲ ပြန်သွင်းလိုက်တယ်။ ပြီးတော့... ဆရာတော်ကြီးကို ဦးချုရိုခိုးတော့တယ်။ ဆရာတော်ကြီးက... “ဒကာ၊ နတ်ပြည်ဆို တာ အဲဒါပဲ။ အခု မင်းအတွက် နတ်ပြည်တံခါး ပွင့်သွားပြီ...” လို့ မိန့်တော်မူလိုက်တယ်။ ပုံပြင်ကလေးက ဒါပါပဲ။ စဉ်းစား တွေးတောစရာတွေ အများကြီး ရှိလာပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီး မိန့်တော်မူလိုက်တဲ့အထဲမှာ... တင်စားချက်တွေ၊ သင်္ကေတ သဘော ရည်မှန်းချက်တွေနဲ့ သိပ်သည်းပြည့်ဝနေတယ်လို့ မထင်မိ ဘူးလား။

အရပ်သုံးစကားမှာ ‘ဘယ်သူမပြု မိမိမှု’ဆိုတာ ရှိတယ်။ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ၊ ကိုယ်နဲ့ပြုတဲ့အမှု၊ နှုတ်နဲ့ပြုတဲ့အမှု၊ စိတ်နဲ့ပြုတဲ့အမှု၊ အဲဒီအမှုကိစ္စတွေအကုန်လုံးကို ပြုလုပ်ဆောင် ရွက်တာ မိမိပဲ။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဆောင်ရွက်တာပဲ။ ဒေါသ ထွက်တယ်ဆိုပါတော့။ ဘယ်သူကမှ ကိုယ်စား အငှားဒေါသ ထွက်ပေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ငါ့ကိုယ်စား ဒေါသထွက်ပေးစမ်း ကွာလို့လည်း ပြောလို့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က မိမိ

စိတ်ကူးချိုချို

က ဒေါသထွက်တာ၊ ဒေါသထွက်တယ်၊ စိတ်ဆိုးတယ်ဆိုတဲ့ မနောက်ကိစ္စက တစ်ဆင့်တက်လာပြီး ဒေါသနဲ့ယှဉ်တဲ့ စကား ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း၊ ရိုင်းရိုင်းပျပျ ပြောလာတယ်။ ဒေါသနဲ့ယှဉ် တဲ့ ဝစီကံအမှု၊ နှုတ်အမှုကို ကျူးလွန်လာတယ်။ ကိုယ်တိုင်ပဲ မဟုတ်ပါလား။ တစ်ဆင့်တက်ပြီး ဒေါသနဲ့ယှဉ်တဲ့ ကာယကံမှုကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်လာတယ်။ အဲဒါလည်း ကိုယ် တိုင်ပဲ မဟုတ်ပါလား။ မကောင်းတဲ့အမှုကိစ္စ၊ အများသူငါ အကျိုး ပျက်စီးစေမယ့် အမှုကိစ္စ၊ လူ့လောက လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုး ပျက်စီးစေမယ့် အမှုကိစ္စကို မလုပ်ရဘူး။ ရှောင်ကြဉ်ရမယ်။ လုပ်ဖြစ်ရင်လည်း အဓိက တရားခံဟာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ပဲ၊ မိမိပဲ ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ဘဝင်ကျကျ သဘောပေါက်ကြရဲ့လား။ တရားခံရှာ လက်ညှိုးထိုးရတာ လွယ်တာပေါ့။ အဲဒါ ခဏပဲ၊ ယာယီပဲ ဖြစ်မယ်။ ကောင်းတဲ့ အမှုကိစ္စ၊ အကျိုးရှိမဲ့ အမှုကိစ္စကို ကြံစည်ပြောဆို ဆောင်ရွက်မယ်ဆိုရင်လည်း အရင်းမူလက ကိုယ်တိုင်ပဲ မိမိပဲဆိုတာလည်း သဘောပေါက်ဖို့ မလိုအပ်ပါလား။ အဲဒီတော့ လက်ရင်းမူလ ပထမက...ကိုယ်တိုင်ပဲ မိမိပဲဆိုတာ တစ်နည်းပြောရင်... ကိုယ့်စိတ်ပါပဲ။ အလွယ်ဆုံး အရိုးရှင်းဆုံး ပြောရင် ကိုယ့်စိတ်ပါပဲ။ ကိုယ့်စိတ်က ကောင်းတာကြံမယ်၊ ကြံတဲ့ အတိုင်းပြောမယ်။ ပြောတဲ့အတိုင်းလုပ်မယ်။ စကတည်းက ကောင်းတာကြံစည်တော့ အပြော၊ အလုပ်ပါ ကောင်းသွားတာ ပေါ့။ ကောင်းတော့ အကျိုးရှိတာပေါ့။ အများစိတ်ချမ်းသာတာ ပေါ့။ အသေအချာစဉ်းစားဖို့က အများစိတ်ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ

စိတ်ကူးချိုချို

မကောင်းဘူးလား။ ကိုယ်လည်း စိတ်ချမ်းသာမယ်ပေါ့။ အဲဒါ ဘယ်ပြန်ရောက်သလဲ လက်ရင်းမူလ ကိုယ့်စိတ်ကို ပြန်ရောက် တယ်။ ဒါကြောင့် တောင်မြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးက စိတ်ကောင်းရှိဖို့ ပထမလို့ မိန့်တော်မူခဲ့တာလေ။ သတိရရဲ့လား။

ကျွန်တော့်ကိုကျွန်တော် ပြန်မေးနေရတယ်။ မင်း စိတ် ကောင်းရှိရဲ့လား။ သူတစ်ဖက်သားအပေါ် မလိုမုန်းထား မတရား ကြံစည်ရသလား၊ မတရားပြောဆိုနေသလား။ တစ်ဖက်သားကို အမြဲ အပြစ်ဖို့၊ ကိုယ့်အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်၊ ကိုယ်က အရင် သူ မကောင်းကြောင်း ဦးအောင်ပြော၊ သူ့ချို့ယွင်းချက်တွေ၊ အားနည်း ချက်တွေ ဝိတ္တာရချဲ့ပြော၊ အဲသလို ပြောနေသလား။ မပြောသင့် ဘူးလေ။ မကောင်းတဲ့စိတ်အရင်းခံနဲ့ သူ့ကို ထိခိုက်နာကျင်တယ် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကာယကံမြောက် လုပ်မိနေသလား။ မလုပ် သင့်ဘူးလေ။ ကိုယ့်စိတ်ကို ကြပ်ကြပ်သတိချပ်ပြီး စစ်မှဆေးမှ မေးမြန်းမှပေါ့။ စိတ်ကောင်းရှိရဲ့လား။ အခု ငါထားနေတဲ့စိတ်က ကောင်းရဲ့လား။ ရှေ့မှာ တံခါးနှစ်ချပ်ရှိသည်။ ဝင်ပေါက် ၂ ပေါက် ရှိသည်။ နတ်ပြည်တံခါး။ နတ်ပြည်ဝင်ပေါက်၊ ငရဲ တံခါးနှင့် ငရဲပြည်ဝင်ပေါက်။ မင်း ဘယ်တံခါးခေါက်ပြီး ဖွင့် ဝင်သွားမလဲ။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ပြန်မေးနေပါသည်။

မိုးဘွဲ့ရစ်သမ်

မိုးကလေးတစ်မ နှစ်မ၊ ဤမြေကမ္ဘာ ရွှေမြန်မာမှာ၊ ရွာစ
 ပြုပြီ ရွာခဲ့ပြီပေါ့။ ၎င်းလျှိုးနေသော အဝါရောင်ကို ဖွင့်လှစ်လိုက်
 သည်။ ပိတောက်လက်ကျန်တို့ ခါရမ်းပွင့်စင်လာကြလေပြီ။
 တစ်မြို့လုံး တစ်ရွာလုံး ပိတောက်ဝါတွေ ထိန်ထိန်ဝင်းလို့။
 တစ်ရပ်ကွက်လုံး၊ တစ်ဈေးလုံး ပိတောက်တွေ ထိန်ထိန်ဝါလို့။
 လေထဲမှာ ရလိုက်သော ပိတောက်ပန်း၏ ရနံ့သည် အမျိုးသား
 ပန်း၏ ရနံ့ ဖြစ်သည်။ မြန်မာအမျိုးသားတို့၏ ရနံ့ဖြစ်သည်ဟု
 တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြောသည်မှာ ဟုတ်တန်ရာ၏။ ပိတောက်
 ကိုလည်း ချစ်သည်။ ပိတောက်ချစ်သူကိုလည်း ချစ်သည်ဟု
 လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂၀ လောက်က ပြောခဲ့သောစကား။ ဪ...
 မိုးစက်မိုးပေါက်တွေ။ အေးမြခြင်းကို သယ်ဆောင်၍ အဝါရောင်
 ဘဏ်တိုက်ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပေပြီပေါ့။

ဝိတ်ကူးချိုချို

မြန်မာကဗျာလောကမှာ Concrete ကဗျာ၊ ပုံဖော်ကဗျာ တွေကို တော်တော်စောစောက စမ်းသပ်ရေးခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲ မှာ တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ကဗျာဆရာ နောင်။ သူစပ် တဲ့ သီချင်း။ တိမ်တမန်။ ကွယ်လွန်သူ စန္ဒရားပညာရှင် စန္ဒရား လှထွတ် တီးခဲ့ဆိုခဲ့တယ်။ ရှားရှားပါးပါး။ တိမ်စိုင့်ညိုညိုတွေ တက်လာပြီ။ ခဲသားရောင် ကောင်းကင်မှာ ဗျိုင်းဖြူတစ်အုပ် ပျံသန်းသွားတယ်။ လှလှိုက်တာ။ အဲဒီလိုအလှမျိုး မပျက်စေချင် ဘူး။ တိမ်တွေ မိုးစက်တွေကို သယ်ဆောင်လို့ လာပြန်ပါပြီကော။ မိုးစက်မိုးပေါက်တွေကလည်း အေးမြခြင်း၊ စိမ်းလန်းဝေဆာခြင်း ကို သယ်ဆောင်လာကြပါလိမ့်မယ်။

အောင်မင်္ဂလာ...သိင်္ဂါဆောင်ဗွေ၊ တောင်ခြေရစ်
 သန်း၊ စကြာဆူဆူ၊ ရှစ်ဖြူကာလွမ်း၊ ကျက်သရေလျှမ်း၊
 ပြည်တော်ရွှေမန်း၊ ငါးထောင်လေသိုက်ကျမ်း၊ စိုက်နန်း
 ရယ်၊ တည်တော်မူ...

...ချစ်သောမန္တ လေးမှာ လူသန့် သွားပါတော့မည် ထင် ပါရဲ့။ အချစ်ဆုံးရဲ့ ဝင်းမွတ်ဖြူဥနေတဲ့ လည်ကုပ်ဆံစပ်ကို မိုး သက်လေ တိုးငှေ့တိုက်ခတ်သွားတယ်။ အချစ်ဆုံး အေးမြပါ စေ။ သက်သောင့်သက်သာရှိပါစေ။ မိုးတွေ ရွာလာပြီပေါ့။

ဥတုသုံးလီ၊ ရာသီဆယ့်နှစ်ပါး၊ ပုံမှန်လှည့်လည်သွားနေတဲ့ စက်ဝန်းမှာ မိုးရဲ့ရစ်သမ်ကို ကြားရပြီလား။ ပုံမှန်ဝင်ရောက်လာတဲ့

စိတ်ကူးချိုချို

မုတ်သုန်လေနဲ့အတူ၊ မိုးဟာ မြန်မာနိုင်ငံကို အချိန်မှန် ရောက်ရှိ
လာမြဲ။ အေးမြခြင်းနဲ့ ရှင်သန်စိမ်းလန်းခြင်းကို ယူဆောင်လာမြဲ။
တစ်ခါတစ်ရံတော့ ပုံမှန်၊ စံသွေပြီး ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်မှာ
ဖြစ်စေ၊ အရှေ့တောင်က ဗီယက်နမ်၊ တုံကင် ပင်လယ်မှာဖြစ်စေ၊
မုန်တိုင်းတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ ပုံမှန်မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုရမှာပေါ့။
အဲဒီအခါမျိုးမှာ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကဆိုရင်တော့ တိုက်ရိုက်
ပေါ့။ အဲဒီမုန်တိုင်းတွေ ဝင်လာတတ်တယ်။ တိမ်ညိုတွေဆိုင်း၊
မိုးတွေမှိုင်းပြီး၊ ပတ်ဝိုင်းဝန်းဝေးလို့ ရွာပါပြီ။ စိုစွတ်အေးမြစွာ
မြေကမ္ဘာက ဝမ်းသာမယ်မကြံရသေးခင်၊ မိုးစက်ရစ်သမ်တွေ
ပျက်ခဲ့ရပြန်ပြီ။ အရင်နွေအတိုင်း ပူလောင်ပြင်းပြလာတတ်တဲ့
အခါလည်း ရှိတယ်။ တစ်ကျော့ပြန်လာတဲ့ အပူရှိန်ဟာ၊ ပိုပြင်း
လာတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ပုံမှန် မုတ်သုန် လာပါတော့မယ်။ ကမ္ဘာ
မြေကို ကောင်းချီးပေးဖို့ အလှည့်ကျလာပါပြီ။ မိုးသက်လေ
အဝေမှာ၊ ယိမ်းနွဲ့လှုပ်ရှားနေတဲ့ မိုးပုတီးစေ့ ကန့်လန့်ကာကို
အသာအယာ ဖယ်မကြည့်လိုက်ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျက်သရေ
အပေါင်းစု စိမ်းလန်းရှင်သန်ခြင်း ထူထည်ကို၊ ပိတောက်ပန်း
အဝါရိပ်တို့၏ ကြားတွင်၊ အသေအချာ မြင်တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။
မင်္ဂလာပါ... မြန်မာ့မိုးရာသီ။

ကဗျာမစပ်ချင်တော့တဲ့ ကဗျာဆရာကြီး

ဟိုက္ကကဝိကြီး ဗရိုးဟာ သူ့သက်တမ်း ၅၀ အတွင်း ကဗျာပဲ
ရေးခဲ့တယ်။ ကဗျာဟာ သူ့ဘဝပဲ။ ကဗျာနဲ့ ဘဝနဲ့ တစ်သား
တည်းကျတဲ့၊ တစ်ခုတည်းဖြစ်တဲ့ သဘောတရား oneness ဆို
တာကို ကျွန်တော်တင်ပြခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီလို ကဗျာနဲ့ ဘဝ
တစ်သားတည်းဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးဟာ ကဗျာအပေါ်မှာ ထားကြ
တဲ့ လူတွေရဲ့ သဘောထားကို မနှစ်မြို့ကြောင်း၊ မကြိုက်ကြောင်း
ပွင့်အန်ထွက်လာတတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ငွေကြေးအတွက်၊
နာမည်ကျော်ကြားမှုအတွက် ကဗျာရေးကြတဲ့ လူတွေကို သူ
အတော် ရွံ့မုန်းပုံရပါတယ်။ အဲဒီလို လွဲမှားတဲ့ သဘောထားတွေနဲ့
ကဗျာရေးကြတာကို မကြားချင် မမြင်ချင်ဘူး။ ဒါကြောင့် မကြား

စိတ်ကူးချိုချို

သလိုနေတယ်။ မမြင်သလိုနေတယ်လို့ သူ့ကိုယ်တိုင်ရေးခဲ့တဲ့ ပေးစာတွေထဲမှာ ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ တွေ့ရပါတယ်။ ၁၆၉၂ မတ်လနှောင်းပိုင်း၊ သို့မဟုတ် ဧပြီဆန်းလောက်ကရေးတဲ့ စကားပြေ (Haibun လို့ခေါ်တယ်) ထဲမှာ ဒီလိုတောင်ရေးခဲ့ပါတယ်။ “ငါ ကဗျာရေးတဲ့အလုပ်ကို မလုပ်တော့ဘဲ ရပ်တောင်ပစ်ချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို ကဗျာကို စွန့်ပစ်ဖို့ ကြံရွယ်တိုင်း ကဗျာခံစားမှုစိတ်က ငါ့နှလုံးသားကို ဆွဲဆွဲလှုပ်တယ်။ ငါ့ရင်ထဲမှာ တစ်စုံတစ်ခုဟာ တဖျတ်ဖျတ် လှုပ်ရှားလာတယ်။ ဒါဟာ ကဗျာရဲ့ မှော်ပဲ...” သူ့ရင်ထဲက စကားတွေပဲ။ ကဗျာအသိုင်းအဝိုင်းနဲ့ ဝေးဝေးရှောင်ခဲ့တယ်။ လက်ရှိ ကဗျာဆရာအသိုင်းအဝိုင်းအပြင် ဘက် ရောက်နေတယ်လို့ သူခံစားရတယ်။ ကဗျာကို စွန့်ပစ်ချင်ပေမယ့် သူ့စွန့်ပစ်လို့မရဘူး။ ဘယ်လိုလုပ် ရနိုင်ပါ့မလဲ။ သူ့ဘဝဟာ ကဗျာဖြစ်နေပြီ။

မှတ်တမ်းများအရ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံးကဗျာကို ၁၆၉၄၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့ ညမှာ ရေးခဲ့တယ်။ အရင်ဆောင်းပါးတွေမှာ ကျွန်တော်ဖော်ပြပြီးပါပြီ။ အဲဒီညမှာပဲ... သူ့တပည့်ရင်း ရှိကို Kagami Shiko ကို သူ့အနားခေါ်ပြီး ဒီစကားတွေကို ပြောခဲ့တယ်။ ရှိကိုက မှတ်တမ်းတင်ခဲ့တယ်။

ငါသေခြင်းတရားနဲ့ အနီးကပ်ရင်ဆိုင်နေရပြီ။ ဒီအချိန်ဟာ ကဗျာရေးရမယ့်အချိန် မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ငါသိ

စိတ်ကူးချိုချို

တယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါ့ဘဝ တစ်လျှောက်လုံး ကဗျာဟာ
 ငါ့ရင်ထဲမှာရှိနေတယ်။ အခုဆို နှစ်ပေါင်း ၅၀ ရှိပြီ။
 ငါအိပ်ပျော်လို့ အိပ်မက်မက်တဲ့အခါတိုင်း မနက်ခင်းမိုး
 တိမ်တွေ အောက်မှာ ဒါမှမဟုတ်လည်း ညနေခင်းနှင်းမြူ
 တွေကြားမှာ လမ်းတစ်လျှောက် ခပ်သုတ်သုတ်ခရီးသွား
 နေရတယ်လို့အိပ်မက်မက်တတ်တယ်။ နိုးလာတဲ့အခါ
 တိုင်း တောင်ကျစမ်းရေသံကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တောငှက်
 ရိုင်းတစ်ကောင်ကောင်ရဲ့ အော်မြည်သံကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ်
 အထိတ်တလန့်ဖြစ်ရပြန်တယ်။ မြတ်ဗုဒ္ဓက ဒါတွေဟာ
 အပြစ်ရှိတဲ့တွယ်တာမှု (တဏှာ) တွေပဲလို့ ဟောခဲ့တယ်။
 အခုတော့ ငါဟာ အပြစ်တွေ ရှိနေပြီလို့ သိလိုက်ရတယ်။
 ငါ့ဘဝတစ်သက်တာလုံး ငါနဲ့ ငြိတွယ်ရစ်ပတ်ခဲ့တဲ့ ငါ
 ဟိုက္ကုကဗျာအားလုံးကို ငါမေ့ပစ်လိုက်ချင်တယ်...။

သူ့တပည့်ကဗျာဆရာ ရှိကိုရဲ့ မှတ်တမ်းထဲမှာ ဆရာကြီး
 ဟာ...ဒီစကားတွေကို နောင်တကြီးစွာ (စိတ်မကောင်းကြီးစွာ) နဲ့
 ထပ်ကာတလဲလဲပြောတယ်...လို့ မှတ်တမ်းတင်ထားတယ်။ သူ့
 ဘဝ နိဂုံးချုပ်ဖို့ နှစ်ရက်လောက်ပဲ ကျန်တော့တယ်။ အလွန်
 ကြေကွဲစရာပါပဲ။ တစ်ဘဝလုံးရေးခဲ့တဲ့ သူ့ အလွန်မြတ်နိုး တွယ်
 တာခဲ့တဲ့ ကဗျာကို သူ့ဘဝနောက်ဆုံး အချိန်လောက်မှာ စွန့်ပစ်
 ချင်တဲ့စိတ်၊ မရေးမိရင်အကောင်းသား ဆိုတဲ့ နောင်တစိတ်တွေ
 ပေးလာတာ သူ့ဘယ်လောက်ခံစားရမလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်

စိတ်ကူးချိုချို

နိုင်ပါတယ်။ နောက်တစ်နေ့ (နိုဝင်ဘာ ၂၆) မှာ ဆရာကြီးဗရိုးဟာ ဘာအစာမှ မစားတော့ဘူး။ ကိုယ်လက်တွေ့သန့်စင်တယ်။ ဘုရား မှာ အမွှေးတိုင်ထွန်းတယ်။ သူ့အစ်ကိုဆီကို စာတစ်စောင်ရေး တယ်။ နောက်တစ်နေ့ (နိုဝင်ဘာ ၂၇) မှာ တပည့်တွေကိုခေါ်ပြီး အနားမှာ စုဝေးစေတယ်။ သူ့အတွက် ကဗျာရေးကြလို့ ခိုင်းတယ်။ ပြီးတော့ 'ဒီအချိန်ကစပြီး မင်းတို့ဆရာ ငါသွားပြီလို့ပဲ သဘော ထားကြ။ ငါ့ဆီက အကြံဉာဏ်(ကဗျာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဝေဖန်ညွှန်ပြ မှုလို့ ထင်ပါတယ်) မတောင်းကြနဲ့တော့' လို့ ပြောတယ်။ နောက် တစ်နေ့ (နိုဝင်ဘာ ၂၈) မှာ တစ်ညလုံးနီးပါး အိပ်တယ်။ မွန်း တည့်ချိန်လောက်မှာ နိုးတယ်။ ကဗျာနဲ့ပတ်သက်လို့ ဘာတစ်ခုမှ မပြောတော့ဘူး။ ရယ်စရာမောစရာစကားပြောပြီး ရယ်မောလို့ တောင်နေလိုက်သေးတယ်။ ညနေ လေးနာရီ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ငြိမ်းချမ်းငြိမ်သက်စွာ ကွယ်လွန်သွားရှာတယ်။ ထူးခြားတဲ့၊ စိတ် ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ သူ့ရဲ့ ဘဝနိဂုံးပါပဲ။ သူ ကဗျာတွေအပေါ် တကယ်စိတ်ပြတ်မပြတ်၊ တွယ်တာမှုပြတ်မပြတ်ဆိုတာ ကျွန်တော် တို့မသိနိုင်ပါဘူး။ ဒါဟာ ကြေကွဲစရာကောင်းတဲ့ ဘယ်တော့မှ သိရမယ်မဟုတ်တဲ့၊ သူ့ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးမြှုပ်ကွက်တစ်ကွက်ပါပဲ။

ဗရှိုး၏ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာ

ဆရာကြီးဗရှိုး (Matsuo Basho)ဟာ မဟာကဗျာဆရာကြီးပါပဲ။ မဟာစာပေပညာရှင်၊ ပါရမီရှင် (Genius)တစ်ဦးပါပဲ။ ကမ္ဘာ့ကဗျာလောကမှာ ထိပ်တန်းဆရာကြီး ဆရာမကြီးတွေဖြစ်တဲ့ အက်ဇရာပေါင်း၊ အေမိလိုဝယ်၊ ဝေါလေ့စတီဗင်၊ ဝီလီယံကာလို့ ဝီလီယံ စတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအပေါ်မှာ သူ့ကဗျာဩဇာများစွာသက်ရောက်ခဲ့တယ်ဆိုတာ အနောက်တိုင်းပညာလောကက ဝန်ခံထားတယ်။ အမေရိကန် (Beat) ကဗျာမျိုးဆက်မှာ သူတို့ဂျရကြီး (Kerouac)တို့၊ ကဗျာကျော် (Ginsberg)တို့အပေါ်မှာ ဩဇာကြီးခဲ့တယ်ဆိုတာလည်း အထင်အရှားပါပဲ။ ဒီနေ့အထိ အနောက်ကမ္ဘာမှာ 'ဟိုက္ကူ' ကဗျာဂိုဏ်းတွေ၊ ဟိုက္ကူကဗျာသင်တဲ့ကျောင်းတွေ၊ ဟိုက္ကူမဂ္ဂဇင်းတွေ အလွန်ထွန်းကားနေတာလည်း အထင်အရှားပါပဲ။ ဗရှိုးလေ့လာမှုဟာ ကမ္ဘာမှာ အခုအထိ အရှိန်ကောင်း

စိတ်ကူးချိုချို

နေတုန်းပါပဲ။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာကတော့ ဗရိုးအကြောင်း ကျွန်တော်တို့ သိပ်မသိကြသေးဘူးဆိုတာရယ်၊ သိအောင်လုပ်ကြရင် အကျိုးမဲ့မဖြစ်ဘူးဆိုတာရယ် ဒီနှစ်ချက်ပါပဲ။ သဘောတူချင်လည်းတူကြမယ်။ တူချင်မှလည်းတူကြမယ်။ ထားပါတော့။

ဗရိုးကို Igaပြည်နယ် Uenoမြို့ကလေးမှာ (သို့မဟုတ်) မြို့အနီးဝန်းကျင်မှာ ၁၆၄၄ ခုနှစ်က မွေးဖွားခဲ့တယ်။ သူ့အကြောင်း သိပ်မသိကြသေးတာ များပါတယ်။ အခုအထိ တူးဆွသုတေသန လုပ်ကြတုန်းပါပဲ။ သူ့တစ်သက်လုံး၊ တစ်ဘဝလုံး ကဗျာရေးတယ်။ ခရီးသွားတယ်။ ကဗျာရေးတာနဲ့ ခရီးသွားတာ ဒီအလုပ်နှစ်မျိုးပဲ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၆၉၄ ခုနှစ်၊ သူ့အသက် ၅၀ မှာ အိုဆာကာ Osakaမြို့ကလေးမှာ ၉၆ ပါးရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်ပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးမှာ ကျွန်တော်တင်ပြချင်တာက ဆရာကြီးဗရိုးရဲ့ ကွယ်လွန်ခါနီးရေးခဲ့တဲ့ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာအကြောင်းပါပဲ။

၁၆၉၄ ခုနှစ်ထဲမှာ ဗရိုးရဲ့ ကျန်းမာရေးဟာ သိသိသာသာ ဆိုးဝါးလာတယ်။ သူဟာ ကျိုတို Kyotoမြို့ကနေ သူ့ဇာတိချက် မြှုပ် Uenoမြို့ကလေးကို သြဂုတ်လအကုန်လောက်မှာ ပြန်လာခဲ့တယ်။ သူ့ဇာတိမြို့ကလေးကနေပြီး အိုဆာကာ Osakaမြို့ကို ခရီးထွက်ခဲ့ပြန်တယ်။ ဒီခရီးဟာ သူ့ရဲ့နောက်ဆုံးခရီးဆိုတာ သိကောင်းသိနေလိမ့်မယ်။ အောက်တိုဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ စထွက်

စိတ်ကူးမျိုမျို

ဗရီး၏ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာ

တယ်။ နာရ Nara မြို့မှာ တစ်ရက်နားတယ်။ ခရီးဆက်လို့
 နောက်တစ်နေ့ အိုဆာကာကိုရောက်တာနဲ့ ဗရီးဟာ ကျန်းမာရေး
 သိပ်ချို့ယွင်းလို့ ဖျားတော့တယ်။ အဖျားရှိန်ကြီးတယ်။ ခေါင်းအမြဲ
 ကိုက်တယ်။ ဒီကြားထဲက ကဗျာစပ်ပွဲတွေ တက်ဖြစ်အောင်တက်
 တယ်။ နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့မှာ နည်းနည်းသက်သာပြီး ထူထူ
 ထောင်ထောင် ဖြစ်လာတယ်။ နိုဝင်ဘာ ၁၅ ရက်မှာ ဝမ်းပျက်
 (သွေးဝမ်း) ရောဂါနဲ့ အိပ်ရာထဲ လဲတယ်။ နိုဝင်ဘာ ၂၆ ရက်နေ့
 မှာတော့ သိပ်အခြေအနေဆိုးနေပြီ။ သူ့ဘဝ နောက်ဆုံးဆိုတာ
 သူသိနေပုံရပါတယ်။ အဲဒီနေ့မှာ အစာလုံးဝမစားတော့ဘူး။ တပည့်
 တွေကို အကူအညီခေါ်ပြီး သူ့ကိုယ်လက်တွေ သန့်စင်တယ်။
 ဘုရားမှာ အမွှေးတိုင်ထွန်းတယ်။ နောက် တပည့်တစ်ယောက်
 ကိုခေါ်ပြီး စာသုံးစောင် အရေးခိုင်းတယ်။ ဆွေမျိုးတွေနဲ့ မိတ်ဆွေ
 တွေအတွက် နှုတ်ဆက်စာပဲ။ နောက် သူ့ကို ဖေးမထူပေးခိုင်း
 ပြီး...သူ့အစ်ကိုကြီးဆီကို စာတစ်စောင် သူ့ကိုယ်တိုင်ရေးတယ်။
 “အစ်ကိုကြီးရဲ့အရင် သွားရတဲ့အတွက်၊ အစ်ကိုကြီး စိတ်မကောင်း
 ဖြစ်မယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်သိတယ်။ အစ်ကိုကြီးဟာ ‘မာတေ
 အိမွန်’ ရဲ့ အပြုအစုနဲ့ အသက်အရွယ် အိုမင်းမှည့်ပျော်သည်အထိ
 နေရလိမ့်မယ်။ ဘဝကို ငြိမ်းချမ်းငြိမ်သက်စွာ အပြည့်အဝနေသွား
 ရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ ကျွန်တော် နောက်ထပ် ဘာ
 မှ ပြောစရာမရှိတော့ပါဘူး...လို့ ရေးခဲ့တယ်။ (‘မာတေအိမွန်’
 ဆိုတာ သူ့တူ၊ အစ်ကိုကြီးရဲ့သား ဖြစ်တယ်) နောက်တစ်နေ့
 နိုဝင်ဘာ ၂၇ ရက်နေ့မှာ တပည့်တွေအားလုံးခေါ်ပြီး... ငါ့အတွက်

စိတ်ကူးချိုချို

ကဗျာရေးကြလို့ ခိုင်းတယ်။ ‘ဒီအချိန်ကစပြီး မင်းတို့ဆရာ ငါ သွားပြီလို့ပဲ သဘောထားလိုက်ကြတော့။ ငါ့ဆီက အကြံဉာဏ် လည်း မတောင်းကြနဲ့တော့...’လို့ ပြောပါတယ်။ နိုဝင်ဘာ ၂၈ ရက်နေ့အထိ တစ်ညလုံး တစ်နေ့လုံးလိုလိုအိပ်တယ်။ ၂၈ ရက် မွန်းတည့်ချိန်လောက်မှာ အိပ်ရာက နိုးလာတယ်။ သူ့တံ ရဲ့ ဆွဲတံခါးတွေအပြင်မှာ ယင်ကောင်တွေ သိပ်များနေတယ်။ တပည့်တွေက ယင်ကောင်တွေကို သစ်ခက်နဲ့ ရိုက်ခတ်မောင်း ထုတ်နေကြတယ်။ အဲဒါကို ဗရူးမြင်တော့ သဘောကျပြီး ရယ် တယ်။ “အနားမှာ လူမမာတစ်ယောက်ရှိနေလို့ ယင်ကောင်တွေ သိပ်ပျော်နေပုံရတယ်...”လို့ ပြောတယ်။ အဲဒါ သူ့နောက်ဆုံး စကားပဲ။ ရယ်ပြီးပြောတာ။ ဒီနောက် ဘာမှမပြောတော့ဘဲ မှိန်း နေတယ်။ ညနေ လေးနာရီလောက်မှာ ငြိမ်သက်စွာပဲ ကွယ်လွန် သွားတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံနဲ့ ကမ္ဘာက အနုပညာရှင်တစ်ယောက် ဆုံးရှုံးလိုက်ရတာ ၁၆၉၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်၊ ညနေ ၄ နာရီဝန်းကျင်ပါပဲ။

သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံးကဗျာက...

ခရီးတစ်နေ့မှာ၊ နာမကျန်းဖြစ်လျက်
 ငါ့အိပ်မက်များသည်
 ညှိုးလျော်သော မြက်ခင်းလွင်ပြင်ပေါ်မှာ
 လှည့်လည်လျက်...
 ၁၆၉၄ခု၊ နိုဝင်ဘာ ၂၅ ရက်၊ ညနေပိုင်းအချိန်။

ဗရိုး၏ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာ (၂)

ဗရိုးသည် ၁၆၉၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီဝန်းကျင်တွင် ကွယ်လွန်ကြောင်း ကျွန်တော်ပြောခဲ့ပါသည်။ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများအရ နိုဝင်ဘာ ၂၅ ရက်နေ့ မကွယ်လွန်မီ ၃ ရက်၊ ၄ ရက်က သူ၏ နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်ကဗျာကို ရေးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ထိုကဗျာကို သူ၏အနီးနေ တပည့် ဒွန်ရှု Donshu ကို နှုတ်တိုက်ချပေးပြီး သူ့တပည့်က လိုက်ရေးခဲ့သည်။ သူ့ကဗျာကို ထပ်ပြပါဦးမည်။

ခရီးတစ်ခုမှာ၊ နာမကျန်းလျက်
 ငါ့အိပ်မက်များလှည့်လည်
 ညှိုးလျော်သော မြက်ခင်းလွင်ပြင်ပေါ်မှာ။

စိတ်ကူးချိုချို

ထိုကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍ သူ၏ အတွင်းနေ တပည့်တစ်ဦး ဖြစ်သူ ရှိကို Shikoက ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ ဖူးပါသည်။ ရှိကို Kagami Shiko(၁၆၆၅-၁၇၃၁)သည် ဗရီး ဇာ် အတွင်းနေ အနီးကပ်တပည့်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဗရီးဇာ် ကဗျာဖွင့်ဆိုချက် စာအုပ်ပေါင်းများစွာ ရေးခဲ့သည်။ ၁၆၉၂ တွင် ရေးသော Kuzu no Matsubara ‘ကုခုမှ ထင်းရှူးတောများ’ နှင့် Oi Nikki ‘ကျောပိုးအိတ်ထဲက မှတ်တမ်းများ’ ၁၆၉၅ တို့သည် ထင်ရှားသည်။ ရှိကိုက ဤသို့ ရေးခဲ့၏။

“အဲဒီည ညနက်ပိုင်းကာလမှာ ဆရာက သူ့ကို အနီးကပ် ပြုစုပေးနေတဲ့တပည့် ဒွန်ရှူကို ခေါ်နေသံကြားရတယ်။ စာရေးဖို့ ပြင်ဆင်နေသံကြားရလို့ ဘာများရေးမှာပါလဲ၊ တို့တတွေအတွက် ဘာအမှာစကားများ ပြောခဲ့မလဲလို့ တွေးမိတယ်။ ဆရာရေးခဲ့ တာ ဒီကဗျာဖြစ်နေတယ်။ ခဏကြာတော့ ကျွန်တော့်ကိုခေါ် တယ်။ သူရေးတဲ့ အဲဒီကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရွတ်ပြတယ်။

ဆက်လက်လှည့်လည်လျက်
ငါ၏ အိပ်မက်မက်နေသော စိတ်။

နောက်တော့ ဆရာက “ဒီကဗျာနှစ်ပုဒ်မှာ ဘယ်ကဗျာက ပိုကောင်းသလဲ” လို့ ကျွန်တော့်ကိုမေးတယ်။ ပထမအပိုဒ်မပါ တော့ ပထမပိုဒ် ဘယ်လိုရေးထားသလဲလို့ ကျွန်တော်မေးချင် တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာ သိပ်အခဲရဆိုးနေတော့ ကျွန်တော် မမေး လိုက်ဘူး။ “တခြားကဗျာတွေထက် ပထမရေးတဲ့ ကဗျာက

စိတ်ကူးချိုချို

ဘယ်ညံ့ပါ့မလဲ ဆရာ” လို့ပဲ ပြောလိုက်တယ်။ ကြေကွဲဝမ်းနည်း စရာကောင်းတာက ဒုတိယကဗျာရဲ့ ပထမအပိုဒ်မှာ ဘယ်လိုရေး ထားသလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်တော့မှ သိခွင့်ရတော့မှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။

ဗရိုးရဲ့ကဗျာတွေကို ရှေးကတည်းက စပြီး ဒီနေ့အထိ ပညာရှင် အဆက်ဆက် ဝေဖန်ဖွင့်ဆို ခံစားကြပါတယ်။ ဒီနေ့ ခေတ်မှာ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်လို နိုင်ငံတွေမှာသာ မကပါဘူး။ ဂရိ၊ မက်ဆီကို၊ အီကွေဒေါ၊ ဂျာမနီ၊ ယူဂိုစလပ်၊ ဘယ်ဂျီယံ၊ ကနေဒါ၊ ဟော်လန်၊ ပြင်သစ် စတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ဟိုက္ကုထွန်းကား ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ဆိုရင် အထူးသဖြင့် အိန္ဒိယ၊ ပြည်သူ့တရုတ် ပြည်ကြီး၊ မြောက်အာဖရိက စတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ဟိုက္ကုကဗျာတွေ တွင်ကျယ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်ဆိုချင်တာက နိုင်ငံတကာနယ်ပယ် ကို ချင်းနင်းဝင်ရောက်နေပြီ ဆိုတာပါပဲ။ ကြားဖြတ်အစီရင်ခံခဲ့ တာပါ။

အခုပြခဲ့တဲ့ ကဗျာကိုလည်း ဂျပန်ဟိုက္ကုပညာရှင် အစဉ် အဆက်က အရေးတယူ ဖွင့်ဆိုခံစားခဲ့ကြတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့ နောက်ဆုံးကဗျာဖြစ်လို့ သိပ်အလေးထားကြတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဆရာတစ်ဦးက ဒီလိုဆိုပါတယ်။ “သူ့တစ်သက်တာမှာ ခရီးသွားခြင်းနဲ့သာ ကုန်လွန်စေခဲ့တဲ့ ဗရိုးဟာ နာဂါစကီမြို့အထိ ခရီးဆက်ချင်သေးတယ်။ သူ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ အိပ်ရာပေါ်မှာလဲနေ လေတော့ သူ့ဝိညာဉ်က ကောင်းကင်ပေါ် ပျံတက် လှည့်လည် တာပါပဲ”(Koseki၁၈၇၇-၁၉၂၇) နောက်ဆရာတစ်ဦးက ဒီလို

စိတ်ကူးချိုချို

ဆိုပါတယ်။ ‘ဗျာဓိတရားက သူ့စိတ်နဲ့ သူ့ခန္ဓာကို တုပ်နှောင်ထားလေတော့ သူ့အိပ်မက်သည်သာ လွတ်လပ်နေတယ်။ ကရုမိ Karumi သဘောတရားကို ထုတ်ဖော်တင်ပြခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးဟာ နောက်ဆုံး ဒီလိုပဲ ဉာဏ်အလင်းရခဲ့တယ်” (Ando ၁၉၁၉၊ တိုကျို နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခ) နောက်ဆရာတစ်ဦးကဒီလိုဆိုပါတယ်။ ဤကဗျာဟာ လွတ်မြောက်သွားတဲ့ စိတ်ကို ဖော်ပြတဲ့ ကဗျာမဟုတ်ပါ။ ခါးသီးပြင်းထန်တဲ့ ကြေကွဲမှုကို ဖော်ပြတယ်။ ခက်ခဲစွာ ရှုသွင်းလိုက်တဲ့ နောက်ဆုံး ဝင်သက်ရဲ့အသံကို ဖော်ပြတယ်။ ဤကဗျာဟာ အဆင်တန်ဆာမပါ၊ ရိုးသားတဲ့ စစ်မှန်တဲ့ ကဗျာပါပဲ” (Imoto ၁၉၁၃၊ ပါမောက္ခ၊ တက္ကသိုလ် အဓိပတိတစ်ဦး)

ဆရာကြီးရဲ့ ကဗျာထဲက ခရီးတစ်ခုဆိုတာ ဘဝကို ပြောတာလို့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ယူချင်ပါတယ်။ ဒီကဗျာကိုရေးတဲ့အချိန်မှာ သူသေတော့မယ်ဆိုတာ သိနေပြီဆိုတဲ့ အထောက်အထားတွေတွေ့ရတယ်။ ဘဝခရီးနောက်ဆုံးအချိန်တွေမှာ သူ့စိတ်(အိပ်မက်)ဟာ လွတ်လပ်စွာ ပျံသန်းနေပြီ။ ညှိုးလျော်တဲ့ မြက်ခင်းပြင်ကျယ်ကြီးပေါ်မှာ လူးလာပျံသန်းနေပြီ။ ဘယ်ကို ဦးတည်ပျံသန်းသလဲ။ ပန်းတိုင်က ဘာလဲ။ နောက်ဘဝသံသရာမှာ နားခိုရာဟာ ဘယ်မှာလဲ။ ဆရာကြီးရဲ့ရုပ်ဟာ ဒီမြေကမ္ဘာမှာ ကျန်ရစ်ခဲ့မယ်။ သူ့နာမ်က ဘယ်လို ပျံသန်းမှာလဲ။ ဘယ်မှာ နားခိုမှာလဲ။ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ညှိုးလျော်ခြောက်သွေ့တဲ့ မြက်ခင်းလွင်ပြင်ပေါ်မှာ ပျံသန်းလှည့်လည်နေတဲ့ ဆရာကြီးရဲ့နာမ်ဟာ ဘယ်မှာ တစ်

စိတ်ကူးချိုချို

ဗဂ္ဂိး၏ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ကဗျာ (၂)

ထောက် နားခိုမှာလဲ။ ကျွန်တော်အသိချင်ဆုံးက အဲဒီအချက်ပါပဲ။
Pralayaဆိုတဲ့နေရာတစ်ခုမှာလား။ ကျွန်တော်အသိချင်ဆုံးက
အဲဒါပါပဲ။

mgyc.com

mgyc.com

ရိုးဂုဏ်နဲ့ နွဲ့

ဂျပန် 'ရသအနုပညာ' Aesthetics မှာ ဝေါဟာရတစ်ခု ရှိသည်။ ကရမိ Karumi ဆိုသော ဝေါဟာရ ဖြစ်၏။ ဟိုက္ကု ကဝိကြီး ဗရှိုး Basho ၏ ကဗျာသီဝရီတစ်ခု ဖြစ်သည်။ တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်မှာ ပေါ့ပါးခြင်း ဖြစ်သည်။ ကြီးကျယ်ခမ်းနားခြင်း၊ လေးလံနက်ရှိုင်းခြင်းမရှိသော၊ သာမန်မြင်နေကျ တွေ့နေကျ အသေးအဖွဲ့ အကြောင်းခြင်းရာများကို ရိုးရိုးစင်းစင်း၊ အဆင်တန်ဆာ အလင်္ကာတွေမပါဘဲ ကဗျာရေးဖွဲ့ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ 'အနုပညာမပါသော ဘာသာစကားဖြင့် ဖော်ပြခြင်း' To Express in Artless language ဟု ဆိုကြသည်။ အကြောင်းအရာ ရိုးရိုးကလေးတွေကို ရိုးရိုးကလေး ရေးဖွဲ့ခြင်းဟု နားလည်အပ်သည်။ ဗရှိုး၏ ကဗျာအနုပညာ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုအစဉ်တွင်

ဝိတ်ကူးချိုချို

နောက်ဆုံးအဆင့်၊ အမြင့်မားဆုံးအဆင့်ဟု ပညာရှင်များ အကဲ
ဖြတ်ကြသည်။ ဂျပန်ရသပညာမှာ ယနေ့တိုင် အလေးထားကြ
သော ကဗျာသီဝရီတစ်ခုဟု ကျွန်တော် သိထားပါသည်။

မှတ်တမ်းမှတ်ရာ အတိအကျမရှိသော်လည်း ဗရူးကို၁၆၄၄
ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံကြသည်။ သိရ
သလောက် ၁၆၉၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင်
ကွယ်လွန်သည်။ အသက် ၅၀ မျှသာရှိသေးသည်။ မကွယ်လွန်မီ
လေးနှစ်လောက်ကစ၍၊ ထိုသဘောတရားကို ထုတ်ဖော်ပြောကြား
ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရိုးရာဓလေ့ အစဉ်အလာအတိုင်း ဟိုက္ကုကဗျာ
ဆရာများ စုဝေး၍ တစ်ယောက်တစ်လှည့် ကဗျာများစပ်ဆိုလေ့
ရှိကြသည်။ ၁၆၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် စုဝေး
စပ်ဆိုကြသော ကဗျာပွဲမှာ အထက်ပါ ကဗျာသဘောတရားကို
ပထမဆုံး စတင်ထုတ်ဖော်၍၊ သူ့ကဗျာ တပည့်များအား သင်
ကြားသည်ဟု မှတ်တမ်းရှိသည်။ ထိုကဗျာစပ်ပွဲသည် သူခရီး
မထွက်ခင်၊ သူ့တပည့် ရှိစံ Shisan နေအိမ်တွင် ကျင်းပသောပွဲ
ဖြစ်သည်။ ရှိစံက သူ့ဆရာကို...နှုတ်ဆက်စကားပြော၍ နောင်
နှစ် နွေဦးတွင် လာခဲ့ဖို့ ဖိတ်ခေါ်သည်။ မသွားမီ ဟိုက္ကုကဗျာ
အကြောင်း ပြောခဲ့ပါဦးဟု တောင်းပန်သည်တွင် ဗရူးက ဤသို့
ပြောကြားခဲ့၏။

‘အခုရက်အတွင်း ငါ့စိတ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ ကဗျာရေး

စိတ်ကူးချိုချို

ဟန်က၊ ပုံစံအားဖြင့်ရော၊ အချိတ်အဆက်အားဖြင့်ရော
ပေါ့ပါးတဲ့ ရေးဟန်ပဲ။ ဖတ်ရသူအဖို့ မြစ်ရေတိမ်တိမ်ရဲ့
အောက်ခြေသဲပြင်ကို မြင်နေရသလို ခံစားထင်မြင်စေတဲ့
ရေးဟန်မျိုး။ အဲဒီရေးဟန် ပွိုင့်ကို ရောက်သွားရင် ကဗျာ
ဟာ ထူးခြားတဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံလာလိမ့်မယ်’

နောင်သောအခါ ဤအဆိုသည် ကရမိ Karumi ဟု ကျော်
ကြားလာသည်။ အထက်တွင်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဤသဘောတရား
သည် ဗရိုး၏ ကဗျာအနုပညာ အတွေးအခေါ်၏ အမြင့်ဆုံးအစိတ်
အပိုင်းဟု ပညာရှင်များ သတ်မှတ်ကြသည်။ သူမကွယ် လွန်မီ
လေးနှစ်တာ ကာလအတွင်း ရေးခဲ့သော ဟိုက္ကုများမှာ ထိုသဘော
တရားသည် ပြီးပြက်စွာ ထင်ရှားနေသည်ကို တွေ့ရကြောင်း
ပြောဆိုကြသည်။ Artless language အနုပညာမပါသော
ဘာသာစကားဟု ဆိုကြ၏။ ထိုသဘောတရားကို သူ့တပည့်
များအား သင်ကြားခဲ့သည်။ သင်ရာတွင် ကလေးတွေ လုပ်ပုံ
ကိုင်ပုံ (အပြုအမူ) ကို စောင့်ကြည့်ကြဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘဲသား
နှပ်ဟင်းကို မစားကြနဲ့။ အသီးအရွက်ဟင်းချိုကို စားကြ ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ ပုံဆောင်မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ အရိုးရှင်းဆုံးစံကို ရှာဖွေ
ကြဟု ပြောသကဲ့သို့ နားလည်အပ်ပါသည်။ ရိုးသားရှင်းလင်း
သောအလှ A simple plain beauty ကို ရည်ရွယ်သည်ဟု
နားလည်အပ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်သဘော ပြောရလျှင် ရိုးဂုဏ်ပင်
ဖြစ်သည်။ အလေးအနက်ဆင်ခြင်ကြည့်စေလိုပါသည်။ အလင်္ကာ

စိတ်ကူးချိုချို

တွေ၊ အဆင်တန်ဆာတွေ၊ အဖွဲ့အနွဲ့၊ အကွန်အညွန့်တွေ မပါ
သောဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပါလိမ့်မည်။

ယနေ့ယခု ကျွန်တော်တို့ ကဗျာဆရာများ စပ်ဆိုကြသော
ကဗျာများတွင် အနက်ဝှက်သော၊ အနက်ငုပ်သော၊ အလင်္ကာ၊
သင်္ကေတ၊ နိမိတ်ပုံအဆင်တန်ဆာ၊ အကွန်အညွန့်တွေ ထူထပ်
သိပ်သည်းလွန်းမနေဘူးလား။ ဆရာတို့ လေ့လာကြည့်သင့်ပါ
သည်။ ထူထပ်သိပ်သည်း များပြားနေသည်ဆိုလျှင်လည်း ဘာ
ကြောင့် ထိုသို့ ဖြစ်နေရသလဲဟု လေ့လာစူးစမ်းသင့်ပါသည်။
သို့မှသာ နှုန်းမိစံမျှသော လေ့လာမှု ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်
အထင်နှင့် စိတ်ကူးမျှသာ ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဗရှိုး၊ ဟိုက္ကုကဗျာနှင့် တိုက်ရိုက် အတွေ့အကြုံအချို့

ခေတ်စမ်းကဝိကြီး ‘မင်းသုဝဏ်’၏ ဖြည့်ဆည်းမှုများကြောင့် ဂျပန်ဟိုက္ကုကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်ဝင်စားမှု၊ နှစ်သက်မှုများ တိုးပွားခဲ့ရပါသည်။ အခြားဆရာများလည်း ဟိုက္ကုအကြောင်း၊ ဟိုက္ကုဘုရင်ကြီးဗရှိုး Matsuo Basho 1664-1694အကြောင်း တို့ကို ရေးသားတင်ပြခဲ့ဖူးကြပါသည်။ ဟိုက္ကုကဗျာများအကြောင်း မိတ်ဆက်နိဒါန်းသွယ်ပေးသော ဆရာများတွင် ဆရာ ‘ရဲမြဲလွင်’ တစ်ယောက်လည်းပါပါသည်။ ဆရာရဲမြဲလွင်နှင့် ကျွန်တော် မသိပါ။ သို့သော်သူ့ဟိုက္ကုဆောင်းပါးအချို့ ဖတ်ဖူးသည်။ နှစ်သက် ပါသည်။ သူ့မှာ ကျွန်တော်တို့ထက် (ကျွန်တော့်ထက်) တစ်ပန်း သာသောအချက်ရှိသည်။ ထိုအချက်မှာ သူသည် ဂျပန်စာ/ဘာသာ

စိတ်ကူးချိုချို

စကား ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကား တစ်ခု၏ သိမ်မွေ့နူးညံ့မှု၊ အထူးသဖြင့် အနုပညာဘာသာစကား ၏ နူးညံ့သိမ်မွေ့မှုကို အရအမိဖမ်းဖို့အတွက် မူရင်းဘာသာ စကား တတ်ကျွမ်းသူက တစ်ပန်းသာမြဲ။ ဆရာရဲမြဲလွင်၏ ဟိုက္ကုဆောင်းပါးများကလည်း ကျွန်တော်တို့၏ နှစ်သက်ကြည်နူး မှု၊ စိတ်ဝင်စားမှုကို တိုးပွားစေခဲ့ပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ဂျပန်လူမျိုးတို့နှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားတွေး တောတိုင်း ချယ်ရီပန်း၊ ဖူဂျီနှင့်တောင်၊ ဂျူဒိုအားကစား၊ အဏုမြူ ပြာပုံမှ အံ့မခန်းနိုးထလာသော နိုင်ငံတော်၏ တိုးတက်မှု၊ ဂျပန် စီးပွားရေး စသည်တို့ကို စဉ်းစားတွေးတောမိကြပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုအရာတို့သည် ပေါ့ပါးသော အပေါ်ယံများသာဖြစ် သည်။ ကျွန်တော် အလေးအနက် တွေးတော၍ စွဲမြဲထင်မြင်နေ သည်မှာ သူတို့အနုပညာနှင့် သူတို့ရသပညာ၊ ယင်းနှစ်ရပ်အပေါ် မှာ လွမ်းမိုးအုပ်စိုးသည်ဟု အဆိုရှိသော ‘ဒဿန’တစ်ရပ်သာ ဖြစ်၏။ ထိုအကြောင်းအရာ ဒဿနသည် ကျွန်တော့်တွင် တံလျှပ် သဖွယ် ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ နောက်ကလိုက်၍ အရအမိယူချင်သည်။ ရှေ့ကပြေး၏။ ဖမ်းမမိ။ သူတို့ယဉ်ကျေးမှုဘဝကြီး တစ်ခုလုံး အတွက် အလွန်အရေးကြီးသော၊ ထိုဒဿနကိုရမှ၊ မိမှ၊ သိမှ၊ အဆင်ပြေလိမ့်မည်ထင်သည်။ သို့သော် ထိုဒဿနသည် ရကောင်း သော၊ မိကောင်းသော၊ သိကောင်းသော အရာမဟုတ်ဟု အဆို ရှိ၏။ သိဖို့ကြိုးစားခြင်းနှင့် တိုက်ရိုက်တွေ့ကြုံခြင်း လမ်းနှစ်သွယ်ရှိ

စိတ်ကူးချိုချို

ဗရီး၊ ဟိုက္ကုကဗျာနှင့် တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံအချို့ ၅၅

သည်ဟု ဆိုကြပြန်၏။ ဒုတိယလမ်းကို ကျွန်တော်ရွေးပါသည်။
ကျွန်တော်၏ ရှေ့တည့်တည့်တွင် ဝင်ပေါက်မဲ့ဝင်ပေါက် The
gateless gate တစ်ခုဟု ကျွန်တော်ယူဆသော ဟိုက္ကုကဗျာ
အချို့ ရှိနေသည်။

ဟိုက္ကုဘုရင်ကြီး ဗရီးသည် ၁၆၈၆ ခုနှစ် နွေဦးရာသီ (သူ့
အသက် ၄၂ နှစ်အရွယ်) တွင် ဟိုက္ကုကဗျာအားလုံးတို့တွင် အကျော်
ကြားဆုံး၊ အထွတ်အထိပ်ဟုဆိုသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့
သည်။ ထိုကဗျာသည် အလွန်ကျော်ကြားသော ဖားကဗျာ ဖြစ်
သည်။ ခေတ်စမ်းကဝိကြီး မင်းသုဝဏ်က ဤသို့ ဘာသာပြန်
သည်။

အိုင်အိုကြီးပါလား

အလို ရွှေဖားခုန်ဆင်းသွား

ပလုံရေသံကြား။ ။

ဆရာရဲမြလွင်က ဤသို့ ပြန်ဆိုပါသည်။

ဟောင်းနွမ်းတဲ့ရေကန်

ဖားသူငယ်ခုန်ဝင်သွားတယ်

ရေခင်းရဲ့အသံ။ ။

ဆရာရဲမြလွင်ကပင် ဤသို့ တစ်မျိုးပြန်ဖူး၏။

စိတ်ကူးဗိုဗို

ရေကန်အိုကြီးဝယ်
 ဖားတစ်ကောင် ခုန်ပျံဆင်းတယ်
 ရေခင်းရဲ့အသံ။ ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တွင် ဤသို့ရှိ၏။

The old pond
 A frog jumps in,
 Water's sound

(Stanford တက္ကသိုလ်မှ ဂျပန်ဘာသာပါမောက္ခ Makoto Ueda၏ "Basho and his interpreters, 1991, စာမျက်နှာ ၁၄၀)

“ရေအိုင်အိုအို ဖားတစ်ကောင်ခုန်ဆင်းရေသံ” ဟု ကျွန်တော် ပြန်ဆိုပါသည်။ ဂျပန်စာပေသမိုင်းနှင့် ဟိုက္ကူကဗျာသမိုင်းမှာ အထွတ်အထိပ် လင်းလက်တောက်ပနေသောကဗျာ၊ ဟိုက္ကူကဗျာအားလုံးတို့တွင် အကျော်ကြားဆုံးကဗျာ၊ အတုယူစပ်ဆိုလို့ မရသောကဗျာ၊ အကြီးကျယ်ဆုံးကဗျာဟု အဆိုရှိသည့် ဖားကဗျာပါပဲ။ စာဖတ်သူ ဘာရလိုက်သလဲဟုမမေးခင် ကျွန်တော် ဘာရလိုက်သလဲဆိုတာ ပြောပြချင်ပါသည်။ ကျွန်တော်ဘာရလိုက်သလဲဆိုတာ မပြောခင် ဆရာစဉ်သမားစဉ် ဘာတွေပြောခဲ့ကြသလဲဆိုတာ နည်းနည်းပြောကြည့်ချင်ပါသည်။

မိတ်ကူးချိချိ

ဗရီး၊ ဟိုက္ကကဗျာနှင့် တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံအချို့ ၅၇

၁၆၈၆ ခုနှစ်၊ တစ်ခုသော နွေဦးရာသီ။ Edo မြို့ (ယခု တိုကျိုမြို့တော်ကြီးဟု သိရသည်)၏ မြောက်ဘက်၊ မြစ်ကမ်းပါး တစ်နေရာမှာ တဲငယ်ကလေးတစ်လုံးရှိသည်။ ထိုတဲထဲမှာ ကဗျာ ဆရာ ဗရီးရှိနေ၏။ မိုးသံ ဖွဲဖွဲပျောက်ပျောက်ကြားမှ ချိုးကူသံ ကြားနေရသည်။ လေပြည်လေညင်းက နူးညံ့၏။ ပန်းရနံ့တို့ ထုံပျံ့နေသည်။ တတိယလ၏ အနှောင်းပိုင်း။ ရေထဲသို့ ခုန်ဆင်း သွားသော ဖားတစ်ကောင်၏ အသံကို မကြာခဏ ကြားနေရ၏။ နောက်ဆုံး၊ ဖော်ပြ၍မရနိုင်သော ခံစားမှုတစ်ရပ်က သူ့စိတ်အတွင်း သို့ စီးပျောက်ရောက်လာသည်နှင့် အောက်ပါကဗျာ နှစ်ချိုးကို စပ်ဆိုမိတော့သည်။

.....
ဖားတစ်ကောင်ခုန်ဆင်း
ရေသံ.....

တဲထဲတွင် သူနှင့်အတူရှိနေသော သူ့တပည့်ရင်း ကိကကု Kikakuက ပထမအချိုးတွင်... ‘တောင်နှင်းဆီပန်းများ’ The mountain rosesဟု ရေးဖွဲ့ရန် အကြံပြု၏။ သို့သော် ဆရာက လက်မခံ။ “ရေအိုင်အို” The old pondဟု ရေးဖွဲ့ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်သဘောပြောရလျှင်...တောင်ပေါ်နှင်းဆီပန်းများသည် ကဗျာဆန်၍လှသည်။ သို့သော် ရေအိုင်အိုက ပို၍ ရိုးသားပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။

Kagamishiko (1665-1731)

စိတ်ကူးချိုချို